

Delårsrapport Marks kommun

Marks kommun

2023

Beslutad av kommunfullmäktige 2023-10-20

Innehållsförteckning

1 Delårsrapportens struktur	3
2 Sammanfattning	4
3 Förvaltningsberättelse	5
3.1 Översikt över verksamhetens utveckling	5
3.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	7
3.3 Händelser av väsentlig betydelse.....	11
3.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	13
3.5 Balanskravsresultat	19
3.6 Väsentliga personalförhållanden	19
3.7 Förväntad utveckling	23
4 Ekonomisk redovisning	24
4.1 Tillämpade redovisningsprinciper	24
4.2 Resultaträkning.....	27
4.3 Balansräkning	27
4.4 Kassaflödesanalys	28
4.5 Noter Marks kommun	28
4.6 Driftredovisning.....	36
4.7 Investeringsredovisning.....	38
4.8 Uppföljning av vatten- och avloppsförsörjningsverksamheten.....	39
4.9 Sammanställd redovisning	39
5 Övrigt	41
5.1 Verksamhetsberättelse.....	41
5.2 Utlåtande över delårsrapporten.....	41

1 Delårsrapportens struktur

Delårsrapporten upprättas för årets första åtta månader och innehåller en prognos för helåret.

Med hänsyn till krav på snabb information, delårsrapporten ska enligt kommunallagen överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna senast två månader efter delårsperiodens slut, väljer kommunen att i mindre omfattning än i årsredovisningen tillhandahålla information i sina delårsrapporter. Den som har tillgång till delårsrapporten förutsätts därmed att ha tillgång till kommunens senaste årsredovisning. Marks kommuns årsredovisning för 2022 finns att läsa på mark.se.

Del 1. Delårsrapportens struktur

Del 2. Sammanfattning

Sammanfattning av verksamhet, personal och ekonomi.

Del 3. Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en översikt över utvecklingen av den kommunala koncernens verksamhet. Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Marks kommuns verksamhet under det gångna året.

Del 4. Ekonomisk redovisning

Avsnittet börjar med de redovisningsprinciper som kommunen tillämpar och därefter följer kommunens och koncernens ekonomiska redovisning i form av resultat- och balansräkning med flera rapporter.

Del 5. Övrigt

Rapporten avslutas med en beskrivning av var nämnder och bolags delårsrapporter (verksamhetsberättelser) kan läsas samt hur granskningsrapporten kommer att presenteras.

2 Sammanfattning

Delårsrapporten är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens totala verksamhet och ekonomi under januari-augusti 2023. Den är också information till externa intressenter så som näringslivet, leverantörer, kreditgivare, samarbetspartners och andra offentliga myndigheter samt till kommuninvånarna. Här kan du läsa om vilka mål som satts upp, hur målpuppfyllelsen har gått och hur skattepengarna har använts.

Kommunorganisationen har två gemensamma mål - *Bästa barnkommun* och *Bästa företagskommun*. Ett fokuserat arbete görs för att förbättra inom dessa båda mål och uppföljningen visar att målen kommer att uppnås 2023, vilket innebär att vi går åt rätt håll. Det är dock ett stort arbete kvar innan vi nått det långsiktiga målen.

År 2023 präglas av den rådande ekonomisk situationen. Enligt konjunkturinstitutets rapport augusti 2023 så har hög inflation och höjda räntor slagit hårt mot räntekänsliga svenska hushåll och mot bostadsbyggandet som nu minskar i snabb takt. Samtidigt har svagare efterfrågan från omvärlden medfört att exporten är på väg att bromsa in. Kommunen drabbas av kostnadsökningar på varor och tjänster, likt övriga delar av samhälle, men dessutom har kommuner år 2023 en kraftig kostnadsökning för pensioner, dels på grund av nytt avtal, dels på grund av inflationen. Intäkter från skatter och utjämning ökar mellan 2022 och 2023, dock är kostnadsökningarna högre vilket innebär att kommunen måste göra åtgärder för att ha en ekonomi i balans.

Det är fortfarande efterfrågan på planbesked och detaljplaner, även om det kommer signaler på att fastighetsägare och exploatörer väljer projekt med en större försiktighet. Under året har det genomförts markinköp från kommunens sida vilket är en viktig möjliggörare för Marks kommuns fortsatta utveckling.

Den totala prognosen för nämnderna är -35,4 mnkr. De största anpassningsbehoven finns inom barn- och utbildningsnämnden. Nämnder har gjort anpassningar och åtgärder, dock har resultatet försämrats sedan aprilrapporten. Det är av vikt i alla delar av kommunen gör åtgärder för att förbättra resultatet, inte bara för innevarande år utan inte minst för att klara ekonomi och verksamhet de närmast kommande åren. Åtgärder och tydliga prioriteringar av uppdrag och uppgifter krävs inom nämnderna för att klara av att leverera på helheten.

Den kostnadsökning och de anpassningar som nu görs inom delar av kommunen innebär inbromsning för viss verksamhetsutveckling, lägre bemanning, prioriteringar av uppdrag och det kommer troligen påverka dem vi är till för.

Periodens resultat för januari till augusti var 77,4 mnkr. Det kan jämföras med motsvarande period föregående år då resultatet var 161,9 mnkr. 2022 blev resultatet 118,4 mnkr vilket då motsvarade ett överskott mot budget på 83,3 mnkr.

Resultatprognos Marks kommun augusti 2023	mnkr
Budgeterat resultat	17,6
Nämndernas prognos	-35,4
Gemensamma verksamheter	-22,1
Skatteintäkter och utjämning	68,4
Finansnetto	-3,0
Årets resultat	25,5

Resultatprognosen pekar på ett resultat 2023 om 25,5 mnkr, vilket är en förbättring med 39,6 mnkr jämfört med prognosen i aprilrapporten. Förbättringen beror på högre intäkter för skatter och utjämning än beräknat i aprilrapporten. Jämfört med årets budgeterade resultat på 17,6 mnkr innebär resultatet 7,9 mnkr bättre än budgeterat.

3 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av Marks kommuns verksamhet under året. Det är den samlade kommunala verksamheten oberoende av hur verksamheten är organiserad och med fokus på väsentligheter.

3.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Utvecklingen redovisas genom att det som hänt hittills under 2023 och prognoser för helåret tillsammans med tidigare år för kommunen och koncernen. Väsentliga förändringar mellan åren kommenteras ur ett verksamhetsperspektiv. Detta gäller både utvecklingen sedan föregående år och mer långsiktiga utvecklingsmönster.

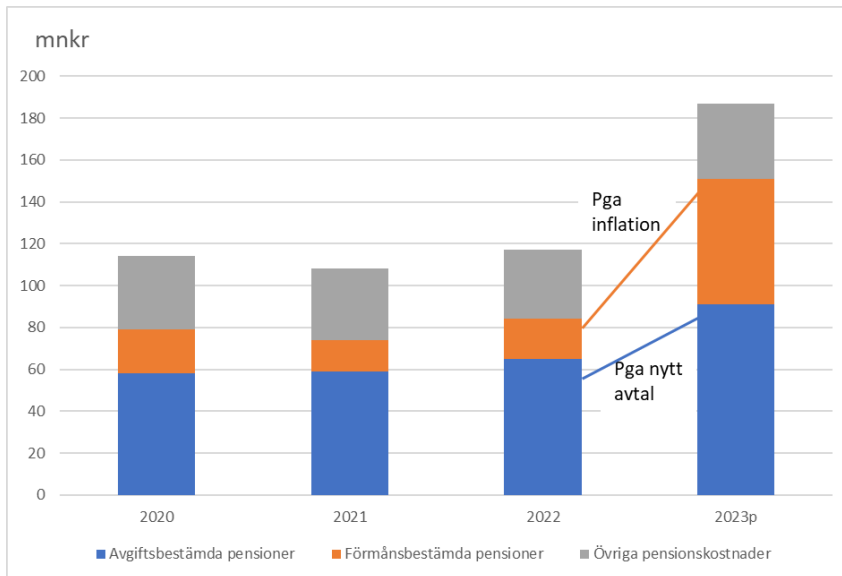
Resultatnivån för kommunkoncernen sjunker betydligt enligt prognosen för 2023. Det är framför allt verksamhetens kostnader som ökar med 7 procent som bidrar till lägre resultat. Investeringarna för koncernen förväntas hamna på 557 mnkr vilket är högsta nivå någonsin. För att kommunkoncernen ska behålla sin relativt starka finansiella ställning behöver självfinansieringsdelen av framtida investeringar öka, antingen genom högre resultat, lägre investeringstakt eller en kombination av dessa.

Kommunkoncernen (mnkr)	2019	2020	2021	2022	2023p
Verksamhetens intäkter	684,4	738,8	729,1	767,0	779,0
Verksamhetens kostnader	-2 661,3	-2 678,1	-2 717,6	-2 843,6	-3 050,0
Årets resultat	70,4	75,9	129,7	140,8	29,7
Soliditet (%)	47,9	44,5	44,2	45,7	45,9
Långfristig låneskuld	1 185,0	1 488,0	1 648,0	1 662,0	1 806,5
Skuld per invånare (kr)	52 718	63 048	67 836	68 132	68 000
Investeringar per invånare	9 462	14 919	13 176	9 545	16 000

Kommunens resultat prognostiseras bli lägre än resultatet 2022 och landa på 25,5 mnkr. Verksamhetens kostnader ökar med 8 procent medan skatteintäkter och utjämning endast ökar med 4 procent vilket betyder att vi ser en urholkning av skatteunderlaget i reala termer. Investeringarna är som budgeterat fortsatt på en hög nivå och prognostiseras till 499,5 mnkr. I siffran ingår investeringar i taxefinansierad verksamhet. En hög investeringsnivå i kombination med ett lägre resultat innebär att självfinansieringsgraden går ner från ett utfall på 80 procent 2022 till prognostiserat 25,4 procent. I snitt har självfinansieringsgraden de senaste fyra åren varit 52,8 procent. Stort fokus ligger fortsatt på rimliga investeringsnivåer och i planeringen framåt har 200 mnkr för skattefinansierad verksamhet respektive 75 mnkr för taxefinansierad verksamhet bedömts som långsiktigt hållbara nivåer för kommunens investeringar. Kommunen fortsätter låna upp långfristigt för att finansiera investeringar. Prognosen är att upplåningen vid årets slut uppgår till 400 mnkr. Stigande räntenivåer innebär att ökad upplåning ger ökad finansiell risk och minskar det finansiella handlingsutrymmet.

Kommunen (mnkr)	2019	2020	2021	2022	2023p
Verksamhetens intäkter	440,1	488,6	467,7	484,6	485,0
Verksamhetens kostnader	-2 399,8	-2 539,7	-2 563,2	-2 661,4	-2 848,7
Avskrivningar	-72,6	-82,1	-98,0	-109,8	-101,5
Skatteintäkter och utjämning	2 070,9	2 181,8	2 295,7	2 403,3	2 497,5
Årets resultat	48,2	54,5	106,8	118,4	25,5
Soliditet (%)	72,5	70,3	65,0	65,0	65,1
Soliditet inkl total pensionsförpliktelse (%)	44,9	44,9	42,9	44,9	44,6
Investeringar	318,9	397,2	347,2	285,1	499,5
Självfinansieringsgrad (%)	38,0	34,4	59,0	80,0	25,4
Kommunal skattesats (%)	21,21	21,51	21,51	21,51	21,51

Prognosen för verksamhetens kostnader visar på en ökning. En stor bidragande orsak är högre personalkostnader och då främst kraftigt ökade pensionskostnader. Mellan år 2022 och 2023 är bedömningen att pensionskostnaderna ökar med 70 mnkr vilket motsvarar en ökning med 60 procent. En förklaring finns i det nya pensionsavtalet AKAP-KR som började gälla från 1 januari 2023 som ger 1,5 procentenhet mer i pensionsavsättning, från 4,5 procent till 6 procent. Denna del svarar för cirka 26 mnkr av kostnadsökningen. Resterande del av ökningen avser i stort sett endast förmånsbestämda pensioner som dels ökar på grund av högre löner (att fler anställda har rätt till förmånen) men fram för allt på grund av inflationen som gör att pensionerna måste värdesäkras. Prisbasbeloppet har ökat med 8,7 procent mellan 2022 och 2023 vilket innebär att den förmånsbestämda pensionskostnaden beräknas öka med drygt 40 mnkr.

3.2 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Här beskrivs i huvudsak omvärldsförhållanden som påverkar kommunen direkt eller indirekt och därmed är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ekonomisk ställning.

Samhällsekonomisk utveckling

De ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner blir nu alltmer påtagliga. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till ett historiskt lågt resultat. Många kommuner och nästan alla regioner förväntas redovisa underskott både i år och nästa år. Resultaten i kommuner och regioner faller i år med nära 50 miljarder till -6 miljarder kronor för att sedan falla ytterligare till -28 miljarder 2024, om inga åtgärder skulle vidtas. Åtgärder kommer dock att vidtas. Men på flera håll är underskotten så stora att de inte är möjliga att hantera på kort sikt, vilket innebär att resultatnivån trots åtgärder i de allra flesta regioner och många kommuner förväntas bli negativ både i år och nästa år. SKR räknar därför med stora underskott även 2024, trots kommunernas och regionernas arbete med effektiviseringar, besparingar och eventuella skattehöjningar. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen. SKR bedömer att resultaten återhämtas under 2025 och 2026.

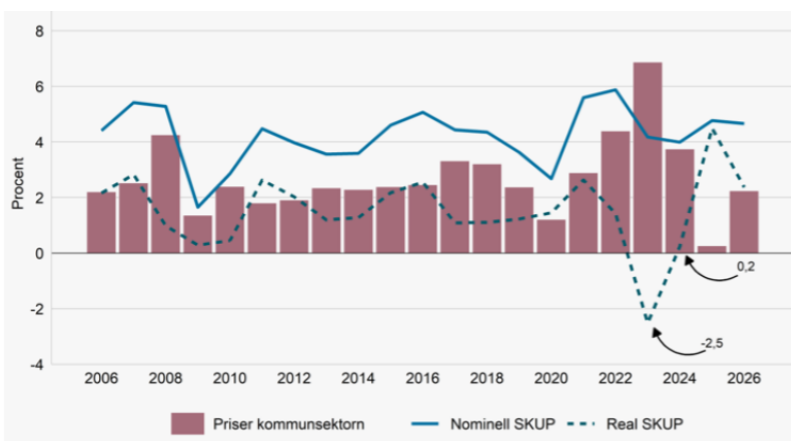
Samtidigt ökar de långsiktiga behoven av välfärd och bristen på arbetskraft växer när invånare över 80 år blir allt fler. Kompetensförsörjningen fortsätter att vara en stor utmaning. Den långsiktiga situationen, och därmed utmaningarna, ser olika ut beroende på kommunens eller regionens ekonomiska ställning, struktur, investeringsbehov och framtida befolkningsförändring.

Höga pensionskostnader år 2023 och 2024

Kostnaderna för kommunernas och regionernas avtalspensioner ökar med cirka 45 miljarder 2023 och med ytterligare 12 miljarder kronor 2024. Den klart största delen av kostnadsökningen (cirka 80 procent) beror på kraftigt ökad inflation där inflationstakten i juni varje år, ligger till grund för prisbasbeloppet som pensionerna värdesäkras med.

Skatteunderlaget urholkas

Att arbetsmarknaden håller emot gör också att skatteunderlaget i nominella termer utvecklas relativt väl, trots lågkonjunkturen. Skatteintäkterna ökar nominellt med 4,3 procent 2023 och 4,0 procent 2024, för att sedan öka ytterligare när arbetsmarknaden återhämtar sig. Realt sett utvecklas dock skatteunderlaget uselt. I år beräknas skatteunderlaget minska realt med 2,5 procent till följd av att priser, pensioner och löner sammantaget ökar i snabbare takt än skatteintäkterna. Det är första gången sedan 2004 som skatteunderlaget urholkas i reala termer. Nästa år sker knappt någon förstärkning alls, då skatteunderlaget endast ökar realt med 0,2 procent.

Diagrammet visar prisökningar i relation till intäkter för skatter och utjämningsåtgärder. I diagrammet syns att år 2023 är exceptionellt och enda året under perioden då prisökningarna (stapeln) är högre än skatteintäkterna (heldragna linjen).

Bakåt är det år med starkt resultat men 2023 rasar resultaten

Flera år med starka resultat har stärkt soliditeten och den långsiktiga beredskapen har förbättrats i de flesta kommuner och regioner. Det bidrar till ett bra utgångsläge inför de stora ekonomiska utmaningar som nu drabbar sektorn, där hög inflation, stigande räntekostnader och kraftiga kostnadsökningar för pensioner medför att resultaten faller i snabb takt.

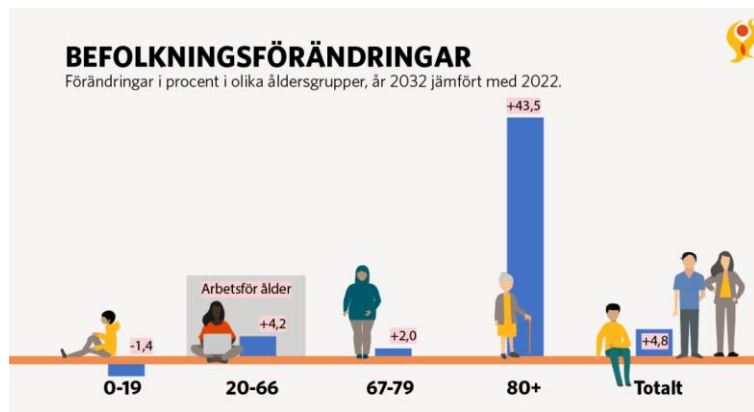
Resultatet 2023 beräknas rasa med 26 miljarder kronor i kommunerna och 24 miljarder kronor i regionerna, jämfört med 2022. Det innebär ett resultat på -14 miljarder i regionerna i år, där i stort sett alla beräknas få underskott. Kommunerna beräknas däremot få ett blygsamt plusresultat på 8 miljarder kronor, vilket är det svagaste resultatet sedan IT-kraschen i början av 2000-talet. Det innebär negativa resultat i väldigt många kommuner och i andra fall är marginalerna små och trycket på effektiviseringar i verksamheterna stora. Nästa år förvärras situationen ytterligare, med ännu högre pensionskostnader. Skulle inga åtgärder vidtas hamnar kommunerna och regionerna sammantagna resultat på -28 miljarder kronor 2024, där regionerna står för -20 miljarder. För att undvika så stora underskott krävs mycket stora neddragningar och/eller skatthöjningar och även med mycket stora åtgärder är det för många regioner antagligen inte möjligt att nå en ekonomi i balans av egen kraft.

Av yttersta vikt att kommuner och regioner agerar skyndsamt

En stor utmaning i hanteringen av ekonomin är avsaknaden av regeringsbesked om statsbidragens nivå för 2024. Det kan göra att kommuner och regioner avvaktar med att vidta nödvändiga åtgärder i tron eller förhoppningen om tillskott i höstens budgetproposition. Det kan också innebära att några kommuner och regioner genomför alltför omfattande åtgärder och tvingas till nedskärningar och varsel för att få ned kostnaderna och sedan eventuellt får stora tillskott i budgetpropositionen i efterhand. Trots detta är det av yttersta vikt att kommuner och regioner agerar skyndsamt för att gapet mellan kostnader och intäkter inte vidgas ännu mer.

Kompetensförsörjningen - en stor utmaning

Även om kommunernas övergripande demografiska tryck är relativt konstant efter 2024, är äldreomsorgen en verksamhet där de demografiska behoven nu ökar snabbt.

Äldreomsorgen behöver rekrytera drygt en tredjedel av den tillkommande arbetskraften för att bibehålla den nuvarande personaltätheten fram till 2031.

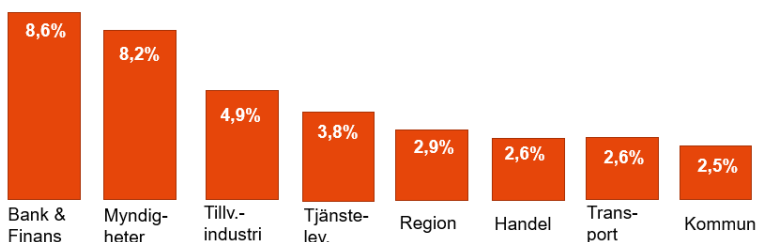
Detta i stor konkurrens med näringslivet, försvaret, polisen med flera. Även om kommunerna lyckas lösa de finansiella utmaningarna, finns det fortfarande en betydande risk att det inte finns tillräckligt med personal att rekrytera. För att möta denna utmaning krävs nya och mer effektiva arbetsätt i kommuner och regioner. Det är också viktigt att få dagens medarbetare att vilja jobba heltid i större utsträckning och att succesivt förlänga arbetslivet.

Ovanstående text är hämtad från SKR:s Ekonomirapport maj 2023

Enligt Radars rapport Nya IT-nyckeltal 2021, SLIT-rapport 2022 så lägger kommunerna i Sverige i relation till total budget 2,5% av andel kostnader för digital utveckling, drift och förvaltning i jämförelse med andra myndigheter som lägger 8,2% och banker, finans som lägger 8,6%. Kommunerna har en brant uppförsbacke och behöver omprioritera budgetmedel för att möta krav och efterfrågan från invånare, företagare och besökare.

Andel kostnader för digital utveckling, drift och förvaltning

- I relation till total budget

Källor: Radars rapport Nya IT-nyckeltal 2021, SLIT-rapport 2022, m.m.

Av detta lägger kommunsektorn endast drygt

10%

på utveckling och innovation

Myndigheter och privat sektor lägger det dubbla

23%

Befolkningsutveckling

Marks kommuns befolkningsutveckling har under första halvåret 2023 stannat av och uppvisar en minskning med 32 invånare, från 35 329 till 35 297 personer.

Förändringen är relativt liten förklaras av negativt födelsenetto (-23 invånare) och flyttningsnetto (-37 invånare) vilket vägs upp av SCB justeringspost (+28). Justeringsposten förklaras av händelser (födda, döda, flyttningar) som skett före den 1 januari 2023, men som har rapporterats efter 1 februari, påverkar folkmängden men är inte redovisade som händelser under januari-juni 2023.

Arbetsmarknad

Långtidsarbetslösheten fortsätter minska, vilket är en positiv utveckling i jämförelse med flera andra kommuner. Arbetskraftsbehovet är högt och företagen kommer behöva utbilda befintliga anställda för att lösa kompetensbehovet. Andelen med högskole- och universitetsstudier är lägre i Mark i jämförelse med andra kommuner.

Särskilt arbetsmarknadsprojekt inom samhällsvägledning, föräldrastöd och LÖK civila samhället pågår/påbörjas denna höst.

Bostadsförsörjning

Under första halvåret 2023 har 19 bygglov beviljats för enbostadshus och fritidshus i kommunen samt för 1 flerbostadshus med totalt 2 lägenheter. Dessutom har 2 bostäder tillskapats genom 2 bygglov för ändrad användning. Det ger totalt 23 nya boendemöjligheter.

Det har givits slutbesked för 37 enbostadshus och 1 fritidshus i kommunen under första halvåret av 2023. Under första halvåret har 2 detaljplaner antagits, detaljplanerna möjliggör 34 bostäder.

Från januari till och med 16 augusti år 2023 har det tillkommit 41 nya bostäder i kommunen. Prognosen för 2023 är 97 nya bostäder.

3.3 Händelser av väsentlig betydelse

Under denna rubrik ges upplysningar och viktiga händelser som inträffat under året. Det handlar bland annat om köp, försäljningar, större investeringar och betydande rättstvister och ett axplock från året som gått.

Väsentliga händelser och utvecklingsarbeten i nämnder och bolag

Här beskrivs händelser av väsentlig betydelse som inträffat under 2023.

I juni 2022 beslutade kommunfullmäktige om en ny vision för Marks kommun. Ett viktigt fokus i visionen är tillsammansperspektivet, vilket också färgat av sig och gett effekt redan under processens gång. Det är många som bor och verkar i kommunen som fått sina röster hörda i framtagandet, och vi kan redan se flera exempel på att såväl kommunorganisation som civilsamhälle sluter upp för att gemensamt arbeta för att göra verklighet av visionen. *En nära kommun med människan i fokus. Nära till natur, vår omvärld, varandra och framtiden.*

För tredje året i rad ger företagen Mark ett ökat sammanfattande omdöme om hur det är att driva företag i Marks kommun. Det är en positiv trend då omdömet är en värdeämätare för det lokala företagsklimatet. Den positiva utvecklingen återspeglar sig även i rankingresultatet. Marks kommun klättrar 38 placeringar och landar på plats 139 av landets 290 kommuner.

Nya Kinna resecentrum invigdes i februari och ersatte den gamla stationsbyggnaden som stod på platsen sedan 1966. Den nya byggnaden är en modern byggnad utförd i gedigna material som trä, glas och sedum.

I början av mars kunde åter badhuset Kaskad öppna för allmänheten efter en längre tids renovering och utbyggnad. I det nya badhuset finns det nu betydligt större möjligheter att bedriva simträning och arrangera simtävlingar, ytterligare en varmbassäng och ökat antal flexibla omklädningsrum för att möta det ökade behovet av att kunna vara ett tillgängligt och välkomnande badhus. Under året har ett intensivt arbete pågått för att kunna öka badhusets öppettider. Arbetet fortsätter även under hösten, med målet att Markborna ska ha ett badhus som möter deras önskemål och behov - ett badhus att vara stolt över.

I början av året har ett förslag till avtal för genomförande av vägplan för förbifart Skene tagits fram tillsammans med Trafikverket.

Post- och telestyrelsens årliga rapport om bredbandsutbyggnaden i april angående Marks kommuns fibertäckning gav ytterligare ett ökat resultat från tidigare år. Fiberutbyggnaden inom tätort är numera på vad det gäller hushålls närhet till fiber 99,61 %, samt vad det gäller hushåll inom tätort och glesbygd på 82,29 %.

I början av året inträffade en större incident när leverantören av trygghetslarmen blev drabbad av en cyberattack och hade störningar i 18 timmar. Det ledde dock inte till några kända allvarliga personincidenter och verksamheten följde de rutiner som finns. Under driftstoppet genomförde verksamheten extra tillsynsbesök och även telefonsamtal till brukare som normalt larmar. Cyberattacken har av företaget klassats som en personuppgiftincident som förvaltningen skickat in till integritetsskyddsmyndigheten.

Under året har förberedelser gjorts för att möta kravet på 11 timmars dygnsvila under varje 24-timmarsperiod och att arbetspass ska följas av dygnsvila. Det är Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Sobona samt de fackliga motparterna som gemensamt tecknat Allmänna bestämmelser som har gjort bedömningen att de nuvarande reglerna om dygnsvila inte uppfyller de minimiregler som anges i arbetstidsdirektivet. Därför har parterna gemensamt avtalat om nya bestämmelser som ska uppfylla direktivets krav. Det innebär att schemaförändringar krävs för att följa reglerna. Det är personalschema med obekvämt arbetstid påverkas vilket är den största andelen av äldreomsorgens personalgrupp.

I syfte att ge våra nämnder och verksamheter bättre planeringsförutsättningar fattade kommunfullmäktige beslut om budget 2024-2027 i juni 2023 istället för november efter att budgetprocessen lagts om. Samtidigt har införande av internbank för koncernen utretts med politisk behandling av ärendet under hösten 2023. Båda ärendena är steg på vägen i arbetet med att effektivisera och förtydliga våra processer.

Möbelreturverksamheten har startats upp i en mindre skala. Verksamheten har börjat inventera möbellager runt om i kommunen. En webbplattform för att visa tillgängliga möbler är på gång. Det kommer att finnas cirka 10 platser för arbetsträning och för personer som är berättigade till arbetsmarknadspolitiska anställningar. En arbetsledare kommer att anställas.

Det samhällsekonomiska läget med inflation och stigande räntor har lett till en dämpande effekt på byggandet i hela landet. För bygg- och miljönämndens del innebär det betydligt färre bygglovsansökningar och förhandsbesked.

Marks kommun sköter om över 100 lekplatser runtomkring i kommunen. Lekplatser som har byggts eller renoverats finns Rydal, Harpebo/Kinnahult och i Skene.

Pågående tvister

Marks kommun har haft en tvist med den entreprenör som skötte insamling av kommunens hushållsavfall 2016–2018. Tvisten uppkom under 2017 och rörde i huvudsak den avtalade ersättningen för så kallade gångavstånd. Även om huvudmålet är avgjort kvarstår tvister där entreprenören av Marks kommun kräver 6 mnkr jämte ränta och rättegångskostnader för del av processen.

Under 2022 krävde Försäkringskassan återbetalning motsvarande 14,1 mnkr i ett assistansärende. Kommunen har överklagat beslutet. Ärendet väntar på ett avgörande i förvaltningsrätten.

3.4 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Detta avsnitt innehåller en utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts. Avsnittet innehåller också en beskrivning av kommunens ekonomiska utveckling och ekonomiska ställning.

God ekonomisk hushållning i Marks kommun

I kommunallagen anges att för den kommunala verksamheten ska det finnas mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen och riktlinjerna ska omfatta såväl ekonomi som verksamhet. Enligt god ekonomisk hushållning i Marks kommun ska kommunens verksamhet bedrivas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Verksamheten ska vara långsiktigt hållbar ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Det innebär att dagens behov ska tillgodoses utan att begränsa kommande generationers möjligheter till utveckling.

God ekonomisk hushållning i Marks kommun innebär;

- Positiva ekonomiska resultat med en nivå som bidrar till självfinansiering av investeringar och med inbyggd motståndskraft till förändringar i omvärlden
- Investeringar i kommunkoncernen sker på ett ansvarsfullt sätt
- Skattebetalarnas pengar förvaltas väl
- Effektivt resursutnyttjande där tjänster till individ och samhälle utförs med en hög nöjdhet till en rimlig kostnad
- God förvaltning av kommunens egendom
- God anpassning efter förändrade förutsättningar på kort och lång sikt.

Finansiella mål

För att bedöma om god ekonomisk hushållning råder i Marks kommun används följande finansiella mål:

Resultatmål

Kommunfullmäktige har valt att sätta målet till att kommunens resultat ska vara minst 1,5 procent av skatt, utjämning och finansnetto (fyraårs snitt). Målets syfte är att kommunens finansiella handlingsutrymme på kort och lång sikt inte ska försvagas. Ett positivt resultat ger utrymme att över en längre tid självfinansiera större delen av normal investeringsvolym i kommunen. De senaste åren har kommunen haft högre investeringar än normalt vilket betingar högre resultat för att kunna självfinansiera dessa i så hög utsträckning som möjligt. Som tabellen nedan visas nås målet över 4-års perioden medan prognosen för årets resultat är aningen låg sett till målet.

Finansieringsmål

Kommunfullmäktige har satt målet att kommunkoncernens bruttoskuld/invånare är lägre än 90 procent av vår kommungrupps (pendlingskommun nära större stad) bruttoskuld/invånare (fyraårs snitt). Målets syfte är att styra i vilken omfattning lån kan finansiera koncernens investeringar.

Planeringsmål

Marks kommuns skattesats uppgår 2023 till 21,51 procent och det finansiella målet om en oförändrad skattesats uppfylls då skattesatsen är oförändrad jämfört med 2022.

Vid bedömning av god ekonomisk hushållning är det viktigt att bedöma de finansiella målen utifrån sin helhet och även över tid för att få en klar och rättvisande bild. Fler nyckeltal för att skapa denna bild finns i beskrivning av verksamhetens utveckling ovan samt Marks ekonomi i jämförelse nedan.

Finansiella mål	Period	Utfall Helår 2020	Utfall Helår 2021	Utfall Helår 2022	Prognos 2023
<i>Resultatmål</i>	Senaste fyraårs-perioden	2,7%	2,8%	3,6%	3,3%
Positiva ekonomiska resultat Resultatet ska uppgå till minst 1,7 procent av skatter, utjämning och finansnetto i genomsnitt under fyra år	Innev. år	2,5%	4,6%	4,9%	1,0%
<i>Finansieringsmål</i>	Senaste fyraårs-perioden	70%	75%	75%	77%
Skuld/invånare Kommunkoncernen ska i högre grad än kommungruppen finansiera verksamheten med egna medel. Skuld/inv ska därför vara lägre än 90 procent av kommungruppens utfall	Innev. år	78%	80%	80%	83%
<i>Planeringsmål</i>	Innev. år	Skattesats förändrad	Skattesats oförändrad	Skattesats oförändrad	Skattesats Oförändrad
Oförändrad skattesats					

Vid en självskattning är bedömningen att Marks kommun har en god ekonomisk hushållning men 2023 års resultatnivå och investeringsnivå innebär en utmaning i allt för låg självfinansieringsgrad.

Kommunens grunduppdrag

Nämndernas grunduppdrag finns i reglemente, kommunens styrdokument och lagstiftning. Varje nämnd bedömer hur väl de uppfyller sitt grunduppdrag.

Det är 23 grunduppdrag, av totalt 32, som bedöms komma att uppfyllas helt eller i hög grad.

Uppdragen för grundskola och fritidshem samt friluftsliv bedöms att uppfyllas endast i låg grad. Skolresultaten är bekymmersamma. Antal och andel elever som klarar är för låg även resultaten i skolenkäten har lågt utfall. Bedömningen av låg uppfyllelse av friluftsliv grundar sig i undersökningen *Sveriges friluftskommun 2023* som presenterades i augusti där Mark hamnar i botten av de kommuner som deltog.

Nämnd/styrelse	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Kommunstyrelsen		Styrning och ledning	Övergripande utvecklingsfrågor		
Barn- och utbildningsnämnden		Förskola Vuxenutbildning Arbetsmarknad	Gymnasieskola	Grundskola, fritidshem	
Bygg- och miljönämnden		Bygglov och detaljplaner Hälsoskyddstillsyn, alkohol, tobak, receptfria läkemedel Naturvård	Livsmedelskontroll Miljötillsyn och enskilda avlopp		
Kultur- och fritidsnämnden		Folkbildning Idrott, motion och hälsa Kultur	Fritidsverksamhet för barn och ungdomar	Friluftsliv	
Omsorgsnämnden		Kommunal hälso- och sjukvård Vård och omsorg om äldre			
Socialnämnden		Stöd till personer med funktions-nedsättning Individ och familjeomsorg			
Teknik- och servicenämnden		Vatten- och avloppsförsörjning Avfallshantering	Gator, vägar, parker		
Valnämnden	Val				
Spinnerskan i Mark AB	Samordna verksamheten och verka för koncernnytta				
Marks Bostads AB			Bostadsförsörjning		
Marks Fastighets AB	Lokalförsörjning för industri och serviceföretag				
Marks Energi AB	Produktion och försäljning av värme och ånga Produktion och försäljning av el Förvaltning och utveckling av stadsnät för fiber-kommunikation				

Sju grunduppdrag bedöms komma att uppfyllas enbart delvis. Kommunstyrelsen motiverar den låga graden av uppfyllelse med att det finns ett behov av ökad samordning och gemensam analys för ökad effektivitet samt att förvaltningen inte lyckats svara upp mot nämndernas behov av samordning och stöd inom delar av förvaltningens verksamhetsområden. Barn- och utbildningsnämnden har bedömt delvis på sitt grunduppdrag kopplat till gymnasieskolan med bland annat utifrån andelen som får gymnasiekompetens

(66,6 procent). Bygg- och miljönämnden bedömer att *livsmedelskontroll* samt *miljötillsyn och enskilda avlopp* kommer att uppfyllas delvis på grund av vakanser. Kultur -och fritidsnämnden bedömer *fritidsverksamhet för barn och ungdomar* som delvis på grund andelen ungdomar som besöker fritidsgård/mötesplatser. Teknik- och servicenämnden motiverar bedömningen inom gator, vägar och parker med vägstandarden försämras på kommunala gator och gång- och cykelvägar. Marks Bostads AB:s bedömning hänger samman med att bolaget inte kommer att nå målet för antal producerade lägenheter.

Mark Fastighets AB har under året tappat sin största externa hyresgäst. Kommunstyrelsens förvaltning bedömer att det kan påverka uppfyllelsen av bolagets grunduppdrag. Detta kommer att följas upp ytterligare i samband med bolagets och kommunens årsredovisning.

Kommunstyrelsen har tagit del av nämnder och styrelser rapporteringar och instämmer i de bedömningar som nämnder och styrelser gör vad gäller uppfyllande av sitt grunduppdrag.

Hållbara Mark

I början av året skickades en ny version av hållbarhetsprogrammet Hållbara Mark på remiss till nämnder, styrelser och råd. Programförslaget har tydlig koppling till kommunens vision. Förslaget fick övervägande positiv respons och en slutversion kan antas i fullmäktige i september.

Redan nu görs arbete med hållbarhet i kommunens alla nämnder och styrelser, mycket av insatserna inom den sociala hållbarhetsdimensionen ryms inom målet Bästa barnkommun. Ytterligare socialt hållbara insatser handlar om folkhälsoinsatser för äldre gällande digitalisering och minskad ensamhet.

En insats som fullt ut samlar alla tre hållbarhetsdimensioner är den möbelreturverksamhet som nu startat upp. Verksamheten bedrivs bland annat tack vare personer som arbetstränar och hjälper kommunen att inte slösa resurser varken miljömässigt eller ekonomiskt.

Flera förskolor och skolor nyttjar systematiskt den intilliggande naturen för att väcka barnens engagemang och förståelse för miljö- och klimatfrågor, bland annat en förskola som fått Skolverkets utmärkelse Skola för hållbar utveckling. Även arbetsmarknadsenheten arbetar för att tillgängliggöra och vårda naturen för att främja biologisk mångfald.

Ytterligare en insats inom den miljömässiga dimensionen av hållbarhet handlar om nya tillfällen att källsortera avfall. Möjlighet till källsortering inomhus har funnits på Rydal sedan 2020, och sedan mars i år finns möjlighet att källsortera inomhus på Kommunhuset, Kinnaström och Ugglan.

Arbetet med att lyfta tillgänglighet och andra delar av social hållbarhet inom byggande av hus, gator och parker har utvecklats för att bli mer strukturerat och involvera funktionshinderrådet bättre.

Marks kommun är med i kraftsamlingen Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen Västra Götaland. Marks kommun har under 2023 arbetat utifrån kraftsamlingens klimatlöften.

Kommunen har börjat arbeta förebyggande med invasiva växter genom att bland annat ta fram checklistor som kan användas både under planerings- och genomförandearbete.

Under 2023 har kommen antagit en strategi för lokal laddinfrastruktur som tar ställning för utbyggnaden av infrastruktur för laddbara fordon i kommunen.

Under våren arrangerades en chefs- och presidiedag med miljömässig hållbarhet som tema, med inslag av hur vi styr och organiserar hållbarhetsarbetet. Deltagarna fick under dagen inspireras av föreläsaren Isabelle McAllister, exempel från Vadstena och Falköping och från vår egen kommun. Dagen avslutades med en paneldebatt.

Måluppfyllelse och kommunfullmäktiges mål

Vision

I juni 2022 beslutade kommunfullmäktige om en ny vision för Marks kommun. Den beskriver att Mark ska vara en nära kommun med människan i fokus. Nära till natur, vår omvärld, varandra och framtiden.

Det är många människor som bor och verkar i kommunen som fått sina röster hörda i framtagandet, redan nu ses flera exempel på att såväl kommunorganisation som civilsamhälle sluter upp för att gemensamt arbeta för att göra verklighet av visionen.

Hållbarhet - Agenda 2030

Ett arbete har pågått under 2022 och 2023 med att ta fram ett hållbarhetsprogram. Hållbarhetsprogrammet ska visa hur Marks kommun ska bidra till målen i Agenda 2030 och har en tydlig koppling till kommunens vision som fullmäktige beslutade i juni.

Kommungemensamma mål

År 2022 gick Marks kommun till två kommungemensamma mål, *bästa barnkommun* och *bästa företagskommun*, från att tidigare haft 11 kommungemensamma mål.

Bästa barnkommun

I budget 2023-2026 beslutade kommunfullmäktige att Marks kommun ska bli bästa barnkommun genom att kommunkoncernen ska göra en kraftsamling och tillsammans arbeta för att alla elever ska klara godkända betyg i årskurs nio. Fullföljda studier är den viktigaste skyddsfaktorn för hälsa livet ut. Att skapa förutsättningar för fler att klara skolan är ett gemensamt arbete där hela kommunorganisationen involveras, liksom även den kraft och vilja som finns i civilsamhället, hos individer, företag och föreningar.

Trygghet, god hälsa och jämlik fritid är viktiga delar för att eleverna ska klara skolan med godkända betyg. Utgångspunkten för fullföljda studier är att skapa uppväxtvillkor som främjar studier – det handlar om kvalitén på barnets hela dag – allt ifrån hemmiljön och vårdnadshavarnas fostran till kvalitén på offentliga miljöer såsom parker och cykelvägar, skolan och fritidsaktiviteter. För barnet räknas den helhet som varje dag, vecka och år bildar – oavsett vem som ansvarar för förutsättningarna. Hela kommunens krafttag för att bli bästa barnkommun har lett till många insatser och satsningar hittills i år som syns i nämndplaner och i delårsrapporter.

Under våren har en operativ ledningsgrupp bildats bestående av verksamhetschefer på socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Gruppen rapporterar till koncernledningen. Gruppens uppdrag är att initiera konkreta förvaltningsöverskridande aktiviteter inom sedan tidigare identifierade insatsområden och hur avsatta medel kan bidra till detta. Detta arbete har påbörjats under perioden.

Barn- och utbildningsnämnden har tagit flera steg i riktning mot målet. Bland annat har man arbetat med att främja hälsa och läskunnighet bland barn, genom att ta fram planer för hur likvärdigheten och kvalitén ska öka inom dessa områden och förvaltningen har påbörjat arbetet med att förverkliga planerna. Nämnden har också inlett ett arbete för tillgängliga lärmiljöer.

Vid Fritslaskolan har försök gjorts med frukostservering. Många elever i kommunen äter inte frukost hemma, och förhoppningen är att tillgång till frukost i skolan ska ha en inverkan på studierna.

Det tidigare projektet *Bokstart* har permanentats, vilket innebär ett fortsatt ökat fokus på läsfrämjande insatser mot resurssvaga områden i kommunen.

Under sommaren anställdes tio unga i olika förvaltningar för att bidra i utvecklingsfrågor. Detta är ett led i att förverkliga idéer initierade av unga i kommunen och arbetat med att stärka den fortsatta dialogen

Under våren arrangerades en chefs- och presidiedag där resultatet av enkäten Ung livsstil presenterades och diskuterades.

Målet för bästa barnkommun bedöms uppfyllas delvis 2023. Utifrån de indikatorer som kopplats till målet har utfallet för tre indikatorer gått åt rätt håll -något fler elever blir behöriga till gymnasiet, färre än förra året har problematisk skolfrånvaro och handläggningstiderna vid familjeenheten har kortats. Tryggheten i årskurs fem har tappat sedan förra året.

Indikatorerna ska ses i ljuset av att effekterna av insatserna ses på lång sikt. Läsfrämjande insatser för yngre barn förväntas leda till att fler når gymnasiebehörighet, men först många år efter att insatserna gjordes och barnet går ut nian. Även insatser för trygghet, studiero, motivation och engagemang påverkar målet på lång sikt.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Mål 2023	
Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram	83,6	81,2	81,3	≥ 81,2	
Skolfrånvaron. Andel elever, F-9 med 20 procentig frånvaro eller mer, andel %	12,1	19,4	13,3	≤ 19,4	
Handläggningstider vid familjeenheten	118	116	108	≤ 116	
Andel som deltar i det kommunala fritidsutbudet (inklusive det subventionerade)					
Andel elever i åk 5 som känner sig trygga i skolan	78,8	86	74	≥ 86	

Andel flickor - 56 som deltar i det kommunala fritidsutbudet var 2022 56 procent och pojkar 63 procent. Denna indikator mättes för första gången år 2022 och planen är en ny mätning 2024.

Bästa företagskommun

I budget 2022-2025 beslutade kommunfullmäktige att Marks kommuns ska bli *bästa företagskommun*. Det kommer att bidra till en hållbar utveckling genom fler arbetstillfällen och skatteintäkter som i sin tur bidrar till hela kommunens välfärd och attraktionskraft.

Samverkan för Bästa företagskommun

För att få bäst effekt i arbetet med att bli *bästa företagskommun* behöver kommunkoncernen arbeta långsiktigt, nytänkande och tillsammans i hela organisationen. Den interna samverkan kring det lokala näringslivets behov och förutsättningar har ökat. Ett exempel på ett samverkansforum som har startat under året är INSIKTS:gruppen som arbetar med verksamhetsutveckling kopplat till myndighetsutövning och SKR:s Insiktsundersökning.

Samverkan med näringslivet har också intensifierats och näringslivsrådet är ett viktigt nav för samverkan. Rådet har utsett arbetsgrupper där både kommun och näringsliv är representerade inom områdena:

- Besöksnäring
- Centrumbildningar
- Infrastruktur
- Kompetensförsörjning

NyföretagarCentrum Mark, som Marks kommun finansierar tillsammans med lokalt näringsliv, är ett viktigt centrum i kommunen för att underlätta förutsättningarna för lokalt näringsliv. Den delregionala samverkan inom besöksnäringen är betydelsefull och den gemensamma besöksguiden Sjuharad.se har lanserats. Samverkan på lokal nivå har också utvecklats genom fortsatt arbete i temagrupper baserade på Marks breda turistiska erbjudande. Under året har kommunen bjudit in och varit delaktiga i flera typer av nätverks- och dialogträffar för att stärka företagsklimatet.

Den ökade samverkan har bidragit till en större förståelse för det lokala näringslivets förutsättningar och förväntningar på Marks kommun. För det lokala näringslivet är det av stor vikt att kommunorganisationen är bra på att vara kommun. Det vill säga att kommunen är skicklig på sina grunduppdrag och har förståelse för att helheten i den kommunala leveransen har betydelse för näringslivet. Därför har hela kommunorganisationen arbetat vidare med SKR:s utbildning Förenkla - helt enkelt.

Förenkla – helt enkelt

Stora delar av kommunorganisationens tjänstepersoner och förtroendevalda har deltagit i SKR:s utbildning Förenkla – helt enkelt. Målet med utbildningen var att förenkla näringslivets kontakter med kommunen. Utbildningen har resulterat i en handlingsplan för Marks kommun som utgörs av tre huvudspår:

1. Öppenhet och dialog mellan förtroendevalda, tjänstepersoner och företag
2. Kommunikation och service
3. Förenkla så långt det är möjligt

Utifrån handlingsplanens tre huvudspår har varje förvaltning identifierat insatser som bidrar till att förenkla företagens kontakter med kommunen. Insatserna kan grovt delas in i ett internt och externt perspektiv.

Förenkla – helt enkelt, interna insatser

Exempel på interna verksamhetsutvecklande insatser under året är:

- Checklistor för att skapa en enhetlig hantering av företagsärenden
- Nya rutiner (exempelvis för strategiska markförvärv, bygglovsärenden och plankostnadsavtal)
- Processkartläggningar av flera myndighetsområden för att effektivisera och förenkla ärendehantering
- Skapande och implementering av struktur, rutiner och arbetssätt för uppföljning av avtals- och leverantörstrohet.

Förenkla – helt enkelt, externa insatser

I Marks kommun ska det vara enkelt att starta, driva och utveckla företag. Under året har kommunkoncernen gjort insatser för att förbättra företagens upplevelse i kontakten med kommunen. Insatserna har syftat till att förenkla näringslivets kontakter och ärenden med kommunen:

- Införande av nya e-tjänster
- Vidareutveckling av kontaktcenter
- Informationsmöten med lokala företag (exempelvis anbudsskolor)
- Införande av fler efterhandsdebiteringar inom miljö, livsmedel och hälsoskydd (60 procent av taxorna är efterhandsdebiterade fullt ut, 40 procent är blandtaxor med både fast årlig avgift och efterhandsdebitering)
- Utveckling av system för digitaliserad handläggning av bygglovsärenden
- Vidareutveckling av befintlig webbplats för att underlätta för företag att exempelvis hitta mallar och rutiner för myndighetsområden
- I arbetet med en ny webbplats för kommunen står tillgänglighet och målgruppsanpassning i fokus, där är företagare en viktig målgrupp
- Införande av fler kommunala servicegarantier där det blir tydligt vad företagarna kan förvänta sig av kommunen inom olika myndighetsområden
- Ökad tillgänglighet genom förbättrad telefonhantering och angivelser när tjänstepersoner är tillgängliga.

Sammantaget är bedömningen att kommunen tar steg mot *bästa företagskommun*, vilket återspeglas genom en positiv utveckling under 2023 för samtliga indikatorer för *bästa företagskommun*. Målet för företagskommun bedöms uppfyllas 2023.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Mål 2023
Antal nya bostäder i kommunen	40	124	158	97	öka
Placering av Sveriges 290 kommuner i Svenskt Näringslivs årliga ranking över det lokala företagsklimatet	231	233	177	139	minska
Företagarnas syn på kommunens myndighetsutövning och service gentemot företagare (undersökningen Löpande insikt, indexvärde)	68	68	70	71	öka
Befolkning	34 896	35 201	35 347	35 506	öka
Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram		83,6	81,2	81,3	öka

Antal nya bostäder i kommunen

Baserat på Marks kommuns bostadsförsörjningsprogram (2016 – 2030) är målet att under perioden bygga totalt 1 430 nya bostäder.

Från januari till och med 16 augusti år 2023 har det tillkommit 41 nya bostäder i kommunen. Prognosen för 2023 är 97 nya bostäder. Det har kommit in 20 ansökningar om bygglov till nya bostäder under samma period, vilket är en klar minskning jämfört med förra året.

Placering av Sveriges 290 kommuner i Svenskt Näringslivs årliga ranking över det lokala företagsklimatet

För tredje året i rad ger företagen i Mark ett ökat sammanfattande omdöme om hur det är att driva företag i Marks kommun. Det är en mycket positiv trend då omdömet är en viktig värdeområde för det lokala företagsklimatet. Den positiva utvecklingen återspeglar sig även i rankingresultatet. Marks kommun klättrar 38 placeringar och landar på plats 139 av landets 290 kommuner.

Företagarnas syn på kommunens myndighetsutövning och service gentemot företagare (undersökningen Löpande insikt, indexvärde)

SKR:s Insiktsmätning är en undersökning som mäter företagarnas upplevelse av servicegraden i myndighetsutövningen i faktiska ärenden. Man mäter servicegraden inom myndighetsområden som brandskydd, bygglov, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd.

Arbetet med att förbättra resultaten, framför allt vad gäller tillgänglighet och information, har prioriterats högt. Förbättringsåtgärderna omfattar bland annat utveckling av webbplatsen och ett arbete för att säkerställa att kommuninvånare och näringsliv snabbt och enkelt kommer i kontakt med rätt person i kommunorganisationen.

Befolkning

Målet 2030 är att folkmängden i Marks kommun är 37 600 personer. Marks kommuns befolkningsprognos (mars 2023) är att antal invånare kommer att öka med omkring 1 200 personer mellan 2021 och 2026. Den grupp som procentuellt sett ökar mest är personer som är 80 år och äldre. Befintlig befolkningsprognos gjordes våren 2023. Januari-augusti har befolkningen minskat något och resterande del av året behöver ha

en positiv utveckling av antal invånare för att befolkningen ska öka.

Andel elever behöriga till gymnasiets yrkesprogram

Indikatorn har ändrats från "Fullföljda studier, godkända betyg i årskurs nio" enligt rekommendationer från Barn- och utbildningsförvaltningen. Fullföljda studier är den viktigaste skyddsfaktorn för hälsa livet ut. Att skapa förutsättningar för fler att klara skolan är ett gemensamt arbete där hela kommunorganisationen involveras, liksom även den kraft och vilja som finns i civilsamhället, hos individer, företag och föreningar.

3.5 Balanskravsresultat

Här redovisas årets balanskravsresultat det vill säga årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Prövning av eventuell avsättning till resultatutjämningsreserven sker i samband med årsbokslut.

Mnkr	2022	Prognos 2023
Årets resultat	118,4	25,5
Reducering för realisationsvinster	-0,3	-1,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	118,1	24,5
Medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	118,1	24,5
Balanskravsresultat från tidigare år	848,2	966,3
Akkumulerat balanskravsresultat	966,3	990,8
Balanskravsresultat att reglera	0,0	0,0

3.6 Väsentliga personalförhållanden

Under denna rubrik lämnas upplysningar om den kommunala koncernens och kommunens anställda och arbetet med strategiska arbetsgivarfrågor.

En stor utmaning för kommuner är kompetensförsörjningen. Marks kommun har som ambition att utveckla och behålla medarbetare som en del i att hantera kompetensutmaningen. Ett mått vi använder för att följa upp detta är den externa personlörligheten. Utmaningen kring kompetens är väl känd i verksamheten och det är något man arbetar intensivt med. Det krävs såväl generella kommunövergripande insatser som mer specifika insatser riktade mot bristyrken. Frågan behöver hanteras både på lång och kort sikt.

Coronapandemin är över. Dock kan noteras att frånvarostatistiken har olika karaktär före och efter pandemin. Det är svårt att veta exakt varför men det är mycket möjligt att pandemin har en fortsatt effekt i form av nya frånvaromönster som i sin tur kan ha orsak i nya beteenden. Sådana beteenden kan till exempel vara att man är mer varse behovet av att stanna hemma vid sjukdom eller att de som har möjlighet till distansarbete arbetar hemifrån trots att de är sjuka.

Marks kommun har en stor utmaning att skapa bra beslutsunderlag på den data som finns, vilket gör att det ligger mycket manuell hantering bakom för att få fram material. Det saknas ett beslutsstödsystem som kan ge en mer snabb nulägesbild inför beslutsfattande på alla nivåer i kommunen.

Arbetsmiljö

Marks kommun har som målsättning att, genom ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM), erbjuda samtliga medarbetare en god och trygg arbetsmiljö. Vid den årliga uppföljningen av arbetet med SAM framkommer att arbetsmiljöarbetet över lag fungerar bra i kommunen. Arbetet hålls levande genom aktiviteter i det befintliga årshjulet för SAM. Förbättringsområden framkommer i att öka grundkunskapen om arbetsmiljö, risker och friskfaktorer i arbetet för medarbetare och chefer, kommunen saknar skyddsombud på flera platser och rutinen för att fördela arbetsmiljöuppgifter behöver förbättras.

En utmaning som uttrycks på olika sätt i uppföljningen är förvaltningarnas förutsättningar att hinna med att arbeta systematiskt med arbetsmiljön, mer stöd önskas i arbetet samt att många arbetsmiljöfrågor handlar om våra lokaler där beslutsprocesserna upplevs som långa och otydliga.

Personalomsättning

Från och med denna period så börjar kommunen använda ett nytt följetal, *extern personlörlighet*, för att bättre fånga i vilken grad medarbetare lämnar arbetsgivaren Marks kommun för annan arbetsgivare eller för pension. Skillnaden mot det tidigare måttet, *personlöromsättning*, är att i detta ingick även de medarbetare som bytte tjänst inom arbetsgivaren Marks kommun. Eftersom kommunen har en uttalad ambition att utveckla och behålla medarbetare är det viktigt att i första hand sätta fokus på de medarbetare som lämnar Marks kommun. En annan fördel med att titta på den externa rörligheten är att möjligheterna till jämförelser med andra kommuner ökar då det är ett mer använt följetal i svenska kommuner. För jämförelse så ligger det gamla måttet i denna period drygt fyra procent över.

Då måttet är nytt så saknas tidsserie. Periodens värde är 10,7 procent vilket innebär att en av tio anställda slutar årligen. Är det bra eller dåligt är följdfrågan - som inte kan besvaras med enkelt ja eller nej. I de fall en medarbetare slutar i kommunen för ett mer kvalificerat arbete utanför Marks kommun så kan det vara ett resultat av att kommunen varit framgångsrik i att hjälpt en enskild individ i hans utveckling och karriär. I de fall en medarbetare lämnar Marks kommun för samma jobb i en annan kommun, för samma lön och resväg så är det mer troligt att det beror på att Marks kommun som arbetsgivare har misslyckats.

Den externa personlöromsättningen ligger för de flesta förvaltningar +/- två procent runt målet om tio procent. Allra lägst har teknik- och servicenämnden, 7,9 procent, kommunstyrelsens förvaltning har 12,1 procent, omsorgsnämnden 12,3 procent. Högst extern personlöromsättning har bygg- och miljönämnden med 20 procent. Denna nämnd innehåller många kompetensroller med hög efterfrågan på den externa arbetsmarknaden.

Andra skäl till extern personlörighet, direkta eller indirekta, som anges i nämndernas delårsrapporter är organisationsoro som kommer av en mindre god chefssituation samt att det råder stor extern konkurrens vad gäller vissa bristyrken till exempel inom socialtjänsten.

En haltande jämförelse (vi mäter inte extern personlörighet på exakt samma sätt) med grannkommunerna Bollebygd, Vårgårda och Herrljunga visar att Marks kommun har lägst extern personlörighet.

Som ytterligare jämförelse och för att få en 'känsla' för personlörigheten, kan intern personlörighet

ställas mot extern. För varje medarbetare som byter tjänst inom Marks kommun så lämnar 1,6 medarbetare kommunen. Om förhållandet mellan intern och extern personalrörlighet vore 1:1 skulle effekten bli att Marks kommun i högre grad upprättat en intern arbetsmarknad som 'konkurrerar' med den externa.

Den externa chefsrörligheten ligger på 16,4 procent. Med få undantag så lämnar chefer Marks kommun som arbetsgivare. Cheferna har under denna period valt att sluta i högre grad än de tre tidigare perioderna. Varför det har blivit så behöver en djupare analys besvara men ett antagande kan vara att chefer har en mycket hög arbetsbelastning med en stor mängd operativa beslut att ta hela tiden. Teknik- och servicenämnden uttrycker det väl i sin delårsrapport: "Ett tydligt förbättringsområde identifierat i samband med tidigare medarbetarenkät är en rimligare arbetsbelastning för chefer och bättre chefsstöd". Om det proaktiva och strategiska innehållet i chefskapet kunde öka är det en möjlig väg till en lägre extern chefsrörlighet. Självklart påverkas också chefers rörlighet av turbulens i ledningsfunktionen vilket man kan se hos barn- och utbildningsnämnden.

Extern personalrörlighet har en kostnad i form av tappad kompetens och i upplärningstid för nya medarbetare. Att hålla den externa personalrörligheten på en låg nivå kan innebära vinster för verksamheten. Bygg- och miljönämnden som har hög extern personalomsättning, fångar 'huret' bra sin nämndrapport: "Att fortsätta arbeta med trivsel på arbetet, möjlighet till utveckling och en god arbetsmiljö är några delar av det viktiga arbetet. Att ta vara på digitaliseringens möjligheter för att frigöra tid för medarbetarna och minska på administrationen är även av central betydelse. Det kan handla om att öka antalet e-tjänster men även se över processer och arbetssätt."

Viktigt är också att löpande arbeta med överföring av kompetens mellan medarbetare för att minska sårbarhet och bibehålla kvalitet vid extern personalrörlighet. När extern personalrörlighet har skett är det viktigt med god vakanshantering, rekryteringsrutiner och on-boarding.

Den externa personalrörligheten är ett viktigt mått eftersom kompetensförsörjningen är en av största utmaningarna vi har idag och som vi kan se kommer hålla i sig de kommande tio åren. För att lyckas med kompetensförsörjningen är strategin för hållbar personal- och kompetensförsörjning med fokus på att utveckla och behålla medarbetare viktig. Den enkla logiken är att ju färre som slutar för annan arbetsgivare desto mer hanterbar blir kompetensutmaningen.

	20170701- 20180630	20180701- 20190630	20190701- 20200630	20200701- 20210630	20210701- 20220630	20220701- 20230630
Personalomsättning (enl tid beräkningssätt)	13,4	15,8	13,8	12,4	14,2	15,2
Personalrörlighet (nytt uppdaterat följetal)						10,7

Personalomsättning (enl tid beräkningssätt): beräknas genom att dela det lägsta talet anställda som börjat anställning eller slutat anställning, med totalt antalet anställda i början av perioden. Beräkningen innefattar både de som slutat/börjat inom den egna verksamheten (intern personalomsättning) samt de som kommit från resp gått till extern arbetsgivare (extern personalomsättning).

Personalrörlighet (nytt uppdaterat följetal): beräknas genom att dela antalet tillsvidareanställda som lämnat arbetsgivaren Mark kommun för extern arbetsgivare eller för pension, med antal tillsvidareanställda i början av beräkningsperioden.

Frisktal och sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron har sjunkit något sedan föregående period och är nu 7,5 procent. Kvinnors frånvaro har en sjunkande trend sedan 2021 medans männens är ökande sedan 2019. Sjukfrånvaron i gruppen femtio år och äldre har också ökat sedan 2018.

Även om sjukfrånvaron sjunkit denna period så är den fortsatt högre än innan pandemin. Det är möjligt att pandemieffekten på sjukfrånvaron är avklingande men det kan också vara så att pandemin skapat nya frånvaromönster som kommer att bestå. Till exempel så ges många tjänstepersoner möjlighet till att arbeta hemma och det förekommer att man arbetar hemifrån trots sjukdom eller symptom. I kontaktarbeten som inte har möjlighet till hemarbete är toleransen för symptom lägre och då påbjuds sjukskrivning. Tiden får utvisa om sjukfrånvaron kommer att komma ner till pre-pandemivärden som var cirka en procent lägre än innevarande periodens.

Generellt och förväntat så har kontaktyrken och arbeten med fysisk belastning störst frånvaro. BUN har dock med undantag för förskola en sjukfrånvaro som är under kommunens snitt. Socialnämnden och omsorgsnämnden är de två nämnder som har högst sjukfrånvaro men båda nämnderna visar på bättre värden än för ett år sedan. Omsorgsnämnden är fortsatt restriktiva att gå till arbetet vid symptom.

Långtidssjukfrånvaron ligger på 34,8 procent vilket är ett stigande värde sedan 2021. Dock, här föreligger en beräkningsmässig lurighet eftersom måttet beräknas som andel av total sjukfrånvaro. Den kortare sjukfrånvaron har minskat vilket ökar andelen långtidssjuka. En bättre bild ges av antalet individer som är långtidssjuka. Antalet har denna period ökat med fyrtio till 401 individer.

Frisktalet, det vill säga, hur stor andel av medarbetarna som varit sjuka max fem dagar under perioden, har ökat till 49,2 procent från förra årets 44,7. Detta är självklart bra men ligger fortfarande under pre-pandemivärden. Här kan det återigen vara så att lägre tolerans för symptom slår igenom.

	20170701- 20180630	20180701- 20190630	20190701- 20200630	20200701- 20210630	20210701- 20220630	20220701- 20230630
Total sjukfrånvaro av arbetad tid, %	6,3	6,1	6,8	7,8	7,8	7,5
- varav kvinnor	6,9	6,6	7,3	8,6	8,4	7,9
- varav män	4,4	4,3	5,0	5,1	5,8	5,9
- varav anställda 29 år och yngre	5,2	5,4	5,9	8,0	7,3	6,3
- varav anställda mellan 30 och 49 år	6,2	5,4	6,3	7,2	7,5	6,7
- varav anställda 50 år och äldre	7,0	7,1	7,8	8,3	8,6	8,7
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro %	41,0	36,7	31,1	30,8	33,5	34,8
Frisktal %	62,2	60,8	54,5	48,0	44,7	49,2

Anställda

Antalet tillsvidareanställda har ökat med 81 personer samtidigt som antalet tidsbegränsat anställda har minskat med drygt 200, vilket innebär att på totalen har antalet anställda minska med fyra procent.

Ökningen av tillsvidare har skett procentuellt ungefär lika mycket i varje nämnd förutom inom kultur- och fritidsnämnden som ökat med drygt tretton procent.

Andelen tillsvidareanställda män ökar långsamt och är nu drygt 20 procent.

Antalet tillsvidare och tidsbegränsade är kommunicerande kär. Verksamheterna har sett en poäng med överanställningar utifrån erfarenheter från pandemin och hoppas därigenom öka kvalitet och kontinuitet i verksamheten samt minska sjukfrånvaro genom högre bemanning.

Kompetensutmaningen gör att det är eller kommer att bli brist på både tillsvidareanställda som tidsbegränsade. Därför måste verksamheterna söka metoder som gör att man ser alternativa lösningar till anställda för fortsatt bemanning och god kvalitet.

	per 20180731	per 20190731	per 20200731	per 20210731	per 20220731	per 20230731
Antal tillsvidareanställda	2 900	2 926	2 963	3 039	3 129	3 210
- varav kvinnor	2 377	2 389	2 409	2 441	2 494	2 542
- varav män	523	537	554	598	635	659
Antal tidsbegränsat anställda	333	369	435	418	504	276
- varav kvinnor	255	277	320	309	356	193
- varav män	79	92	115	110	148	83
Totalt antal anställda	3 233	3 295	3 398	3 466	3 633	3 486
Anställningsökning år till år %	-1,5	1,9	3,1*	2,0	4,8	-4,0
Andel tidsbegränsade av samtliga anställda %	10,3	11,2	12,8**	12,1	13,9	7,9

* Coronajusterat värde 0,1 %, **Coronajusterat värde 9,9 %

Timavlönade

Antal timavlönade omräknat till årsarbetare har minskat med drygt sexton procent. När antalet tillsvidareanställda ökar så minskar både antalet tidsbegränsade och timavlönade.

Övertiden är på väg ner från förra årets höga värde men är fortsatt högre än innan pandemin. Den stora mängden övertid finns inom socialtjänsten och funktionsstöd/Individ- och familjeomsorg, hemtjänst samt särskilt boende. Bemanningsstyrning är fortfarande en svår faktor med anledning av pandemins konsekvenser.

	20170801- 20180731	20180801- 20190731	20190801- 20200731	20200801- 20210731	20210801- 20220731	20220801- 20230731
Timavlönade omräknat till årsarbetare	235	236	227	221	206	172
Fyllnadstid (timmar utöver ordinarie arbetstid för deltidsanställda)	28 645	28 677	24 288	19 740	23 712	21 608
Övertid	36 317	36 783	33 186	33 539	50 033	42 850

Heltid

Andel tillsvidare med heltid respektive genomsnittlig sysselsättningsgrad går fortsatt svagt åt rätt håll.

	per 20180731	per 20190731	per 20200731	per 20210731	per 20220731	per 20230731
Andel tillsvidare med heltid %	74,1	74,9	75,9	78,9	80,8	82,2
- varav kvinnor	70,7	71,5	72,9	75,7	78,1	79,9
- varav män	89,7	90,0	89,2	92,1	91,3	91,2
Genomsnittlig sysselsättningsgrad	93,9	94,0	94,3	95,1	95,5	95,9
- varav kvinnor	93,3	93,4	93,7	94,5	95,0	95,5
- varav män	96,6	96,7	96,9	97,7	97,5	97,4

3.7 Förväntad utveckling

I juni 2023 fastställde kommunfullmäktige en budget för 2024-2027. Budgeten är ett av kommunens viktigaste styrdokument som pekar ut färdriktningen för kommunens utveckling och prioriteringar för de närmsta åren. Siffrorna nedan är baserade på beslutad budget för 2024-2027.

Kommunen (enl prognos/budget, mnkr)	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Kommunal skattesats (%)	21,51	21,51	21,51	21,51
Verksamhetens intäkter	485,0	540,2	551,5	561,5
Verksamhetens kostnader	-2 848,7	-2 941,2	-3 002,5	-3 057,0
Skatteintäkter och utjämning	2 497,5	2 551,3	2 635,1	2 725,7
Årets resultat	25,5	25,5	57,1	99,5
Soliditet (%)	65,1	57,1	55,8	56,6
Soliditet inkl total pensionsförpliktelse (%)	44,6	38,4	38,9	41,1
Investeringsutgifter	499,5	250,0	250,0	250,0
Självfinansieringsgrad (%)	25,4	55,4	68,1	85,0
Långfristig låneskuld	400,0	600,0	700,0	700,0

Utmaningar och slutsatser

Kostnadsökningarna är just nu på nivåer som kommunen inte varit med om tidigare. Ökade priser på varor, energi och tjänster och inte minst ökade pensionskostnader de närmsta åren innebär rejäla utmaningar för nämnder att bedriva verksamheten inom tilldelade ekonomiska ramar. Åtgärder på alla nivåer inom organisationen kommer att bli nödvändiga för att klara ekonomin. Det krävs inte bara anpassningar i verksamheten för att klara av att hålla budget utan även satsningar på innovation och verksamhetsutveckling.

För att behålla en god ekonomisk hushållning och samtidigt hantera demografiska utmaningar och höga investeringsnivåer är det mycket viktigt att generera goda resultat för såväl kommun som bolag. Det gäller att få en rimlig investeringstakt som motsvarar de förändrade behoven och samtidigt ha en beredskap för förändrade ränte- och inflationsnivåer och andra förändringar som kan komma att uppstå i omvärlden.

Samarbetet och samverkan med civilsamhället och näringslivet blir en nyckelfaktor framöver. Vi ställs inför allt fler, inte bara komplicerade utmaningar, utan komplexa problem, där samverkan med civilsamhället och näringslivet blir en förutsättning för att lösa uppgiften. Pandemin har varit ett exempel. Hållbarhetsfrågorna och att bidra till målen i Agenda 2030 är ett annat exempel. Det finns en stor kraft i Marks kommun och den kraften ska vi använda till att göra Mark ännu bättre. I årsredovisningarna 2021 och 2022 konstaterades att samarbete i olika former ökar samarbetet, t.ex. inom Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, Arbetsmarknadsenhetens samverkan, med andra kommuner, med interna och externa partners. Vi kan förvänta oss att denna form av samarbete kommer att öka, och att det också är nödvändigt att det ökar.

Antalet invånare som är 85 år och äldre kommer att öka markant i kommunen de kommande åren, på grund av stora barnkullar på 40-talet. Förutom en ökning av hemtjänst och vård- och omsorgsboende kommer den äldre befolkningen att ställa andra krav på bostäder och omgivningar, båda när det gäller yta, lokalisering, tillgänglighet och möjlighet socialt umgänge. Även när det gäller infrastruktur och kollektivtrafik kan kommunen förvänta sig att kraven och behoven förändras.

Samtidigt som antal äldre ökar så minskar andelen som är i arbetsför ålder. Att ha samma bemanningsnivå som idag är inte en möjlighet för Marks kommun framåt. Det är nödvändigt för kommunen att hitta andra vägar och andra arbetssätt. Det är inte säkert att det är ekonomin som blir kommunens ramar framöver. Kanske blir det hur kommunen lyckas rekrytera personal som blir ramen för vad som kan utföras. Detta kan komma att förändra ekonomistyrning och hur kommunen i övrigt planerar och styr. För att klara de ekonomiska utmaningarna och kompetensförsörjningen framåt finns det inte en lösning, utan många delar måste bidra, såsom digitalisering, robotisering, automatisering, prioritera bort uppgifter och ta bort delar av verksamhet. Kommunen måste också våga hantera frågan hur lokaler nyttjas mest effektivt, t.ex. genom samlokalisering och storleken på enheter (t.ex. förskolor, skolor, vård- och omsorgsboende). Detta samtidigt som alla delar av Mark ska utvecklas positivt. Marks kommun behöver ha en god framförhållning samhällsplaneringsprocessen.

Marks kommun har en stor utmaning att skapa bra beslutsunderlag på den data som finns, vilket gör att det ligger mycket manuell hantering bakom för att få fram material. Det saknas ett beslutsstödsystem som kan ge en mer snabb nulägesbild inför beslutsfattande på alla nivåer i kommunen.

Kravet på kommunen att tillhandahålla sammanhållen och tillgänglig service med fokus på total livs- eller företagssituation dygnet runt ökar. Det gör att det finns ett behov av att prioritera digitalisering med verksamhetsutveckling i fokus. Det finns krav på öppenhet och för att insynen ska vara möjlig krävs det att samtliga aktörer känner tillit till systemet, vilket bland annat innebär att samhällsviktig information skyddas.

4 Ekonomisk redovisning

4.1 Tillämpade redovisningsprinciper

För samtliga kommuners ekonomirapporter gäller Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Marks kommun följer i allt väsentligt regelverket, avsteg och i vissa fall nödvändiga förtydliganden redovisas nedan.

Redovisningen har varit öppen för externa transaktioner till och med den 31 augusti. Intäkter och kostnader av väsentlig betydelse (belopp överstigande 100 tkr) har periodiserats. Det innebär att intäkter och kostnader hänförliga till perioden januari-augusti 2023 har bokförts i perioden.

Intäkter

Redovisningen av intäkter följer rekommendationen *RKR R2 Intäkter* vilket innebär att intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Offentliga bidrag och anslutningsavgifter som är hänförliga till en investering tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning.

Under 2023 intäktsförs statsbidrag om 6,4 mnkr som utbetalades under 2022 men som även avser 2023. Bidragen har till syfte att utöka bemanning av sjuksköterskor samt ge tillfälligt stöd Ukraina. Under 2023 har kommunen fått ytterligare bidrag om 4,9 mnkr för ökad bemanning sjuksköterskor samt 19,8 mnkr för arbete med att minska timanställda inom äldreomsorgen. Båda dessa bidrag intäktsförs i sin helhet under 2023. I redovisningen klassificeras statsbidragen som generella och ökar kommunens utjämningsbidrag, budgetmässigt används merparten för att göra motsvarande ökning av driftbudgeten hos berörda nämnder. I september utbetalas elstöd till kommunen på totalt 8,9 mnkr. Elstödet har räknats med i årets prognos och kommer att fördelas på de verksamheter som haft elkostnader.

Jämförelsestörande poster

Upplysning om resultateffekten av jämförelsestörande poster lämnas i not till berörda poster i resultaträkningen. För att betraktas som jämförelsestörande ska posten vara av betydelse för bedömning av kommunens resultat som helhet och av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet.

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk, med anskaffningsvärde över två prisbasbelopp (105 000 kr) och en ekonomisk livslängd på minst tre år aktiveras som anläggningstillgångar. Undantaget är datorer och IT-utrustning till enskilda arbetsplatser som kostnadsförs i sin helhet i samband med inköpstillfället. Mark som köps in till markreserven för stadigvarande bruk utgör ett undantag från beloppsgränsen och redovisas som tillgång även om värdet är lägre än två prisbasbelopp. Som immateriella anläggningstillgångar redovisas licensavgifter för större IT-program. Detta görs restriktivt, merparten av licensavgifterna kostnadsförs löpande.

Avskrivningar, komponentredovisning

Investeringar skrivs av från när tillgången tas i bruk. Avskrivning görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning. Från 2016 tillämpas komponentavskrivningar på alla nya investeringar i enlighet med *RKR R4 Materiella anläggningstillgångar*. För befintliga anläggningstillgångar infördes komponentavskrivning från och med 2017. Sedan tidigare gäller denna uppdelning i allt väsentligt för kommunens VA-verksamhet. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

De kommunala bolagen tillämpar regler enligt Bokföringsnämndens allmänna råd *BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3)* för redovisningen av anläggningstillgångar och avskrivningar. I den finns anvisningar som motsvarar rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning.

De vanligaste tillämpade avskrivningstiderna är:

Tillgång	Antal år	
	Kommunen	Bolagen
Fastigheter		
Byggnader inv. tom 2015	33	
<i>Byggnader inv. from 2016 (from 2014 för bolagen), komponenter:</i>		
Installationer (el, värme, ventilation, mm)	25	25–50
Stomme	50	70–100
Yttertak, fasad, fönster	35	35–50
Markanläggning	20	20–40
Garage		50
Övrigt (dörrar, målning, in- och utvändiga ytskikt, vitvaror, kyla)	15	
Gator och vägar		
Gator och vägar inv. tom 2015	33	
<i>Gator och vägar inv. from 2016 komponenter:</i>		
Väggkropp	50	
Vägutrustning	20	
Stödmur, kantsten, etc.	30	
<i>Slitlagret på gatan/vägen olika per typ av gata:</i>		
Genomfartsväg	10	
Matargata	15	
Villagata	25	
Cirkulationsplats	5	
GCM-väg	20	
Övrigt		
<i>Vattenledningar:</i>		
Från och med 2008	75	
Till och med 2007	50	
Fjärrvärmeledningar		40
Värmepannor		10–25
Fiberledningar och kanalisation		20–30
Bilar, maskiner och inventarier	5–15	5–10
Större systems program/licenser	3–5	

Anslutningsavgifter

Anslutningsavgifter i VA-verksamheten redovisas som förutbetalad intäkt och periodiseras över samma tid som investeringar i vattenledningar, 75 år.

Leasing

Hyra av verksamhetsfastigheter där hyresperioden omfattar större delen av leasingobjektets ekonomiska livslängd ska redovisas som finansiell leasing enligt *RKR R5 Leasing*. Detta för att uppnå en neutral redovisning oavsett finansiering i form av leasing eller lån. Värdet av tillgångar som leasas genom finansiell leasing redovisas som en anläggningstillgång och skrivs av enligt samma princip som andra tillgångar. Förpliktelse att betala framtida leasingavgifter/hyror redovisas som en skuld. Den del av skulden som förfaller inom ett år redovisas som kortfristig skuld, resterande skuld redovisas som långfristig.

Marks kommun har sedan 2022 inventerat kommunens hyresavtal och klassificerat en del av dem som finansiell leasing. Viktiga principer till grund för klassificeringen har varit lång avtalstid eller förväntad nyttjandeperiod och att fastigheten har ett specialutförande som gör att den inte kan användas av någon annan utan väsentliga förändringar. Likaså om nuvärdet av framtida minimileasingavgifter överstiger 80 procent av fastighetens verkliga värde. Totalt omfattas 26 hyresavtal varav merparten avser hyra av äldreboenden och LSS-boenden från kommunens dotterbolag Marks Bostads AB. Per 31 augusti är det bokförda värdet av kommunens anläggningstillgångar för leasade fastigheter 94,3 mnkr och motsvarande leasingsskuld 117,2 mnkr. Resultatpåverkan uppgår till +1,0 mnkr.

Sedan tidigare har kommunens hyresavtal av fordon klassificerats som finansiell leasing och redovisats som tillgång och skuld i balansräkningen. Värdet av finansiell leasing lös egendom uppgår vid årets utgång till 24,3 mnkr och omfattar 263 avtal.

Leasingavtal som inte klassificeras som finansiella är operationella och tas inte upp som anläggningstillgångar.

Personalkostnader

Periodisering av timlöner, övertid med mera görs inte då beloppen inte varierar så mycket mellan åren. Detta är ett avsteg från rekommendationen. Det innebär att kostnader för övertid, fyllnadstid, timlöner och andra ersättningar för augusti som betalas ut i september redovisas som en kostnad i september. Motsvarande

princip gällde mellan augusti och september 2022, redovisningen innehåller därmed 12 månaders utfall.

Pensionsskuld

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den lagstadgade "blandmodellen" vilket innebär att pension som intjänats före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. I pensionsförpliktelse ingår också framtida förväntad särskild löneskatt. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Pensionsförmåner intjänade i pensionsavtal från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkning. Under avsättningar reserveras också särskild löneskatt motsvarande 24,26 procent av upptagen pensionsavsättning.

Regelverket som styr hur pensionsskulden värderas och beräknas kallas RIPS (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld). Det nu gällande regelverket är RIPS 21.

Taxefinansierad verksamhet

Enligt "Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster" ställs krav på en separat balansräkning för VA-verksamheten. I den mån avgiftsuttaget inom VA- och avfallsverksamheten överskrider självkostnaden minskas intäkten och överuttaget bokförs som en förutbetalad intäkt vilket är i enlighet med rekommendation från RKR.

Koncernredovisning

I en koncernredovisning är det önskvärt att de olika enheter som ingår tillämpar samma redovisningsprinciper.

De anvisningar som följer av regelverket i K3, som kommunens bolag tillämpar för redovisning av sina anläggningstillgångar, motsvarar rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning som är införd i kommunens redovisning. Med undantag för skillnader i denna redovisning samt för redovisning av pensionskostnader och pensionsåtaganden är bedömningen att de olikheter som finns mellan kommunen och de kommunala bolagen inte påverkar redovisningen i någon väsentlig omfattning.

Avsättning för pensioner hanteras alltså olika. Kommunen betalar ut den individuella delen till de anställda. Övriga pensionsåtaganden redovisas som en avsättning i balansräkningen eller som upplysning inom linjen, enligt den så kallade blandmodellen. De kommunala bolagen med anställd personal avsätter medel till Alecta eller KPA.

Ändringen av redovisningsprincip gällande finansiell leasing av fast egendom får begränsad påverkan i den sammanställda redovisningen. Merparten av hyresavtalen som klassificeras som finansiell leasing har kommunens dotterbolag som motpart och elimineras därmed i den sammanställda redovisningen.

4.2 Resultaträkning

Belopp i mnkr	Not	Delår 2022	Delår 2023	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter	1	319,7	298,1	484,6	518,4	485,0	-33,4
Verksamhetens kostnader	2	-1 696,9	-1 825,7	-2 661,4	-2 822,3	-2 848,7	-26,4
Avskrivningar	8,9,10	-67,5	-77,1	-109,8	-101,5	-101,5	0,0
Verksamhetens nettokostnader		-1 444,7	-1 604,7	-2 286,6	-2 405,4	-2 465,2	-59,8
Skatteintäkter	4	1 157,9	1 205,0	1 733,8	1 776,3	1 803,8	27,5
Uljämning	5	444,7	480,3	669,5	650,5	693,7	43,2
Verksamhetens resultat		157,9	80,6	116,7	21,4	32,3	10,9
Finansiella intäkter	6	5,5	5,5	8,4	5,9	7,2	1,3
Finansiella kostnader	7	-1,4	-8,7	-6,7	-9,7	-14,0	-4,3
Resultat efter finansiella poster		161,9	77,4	118,4	17,6	25,5	7,9
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		161,9	77,4	118,4	17,6	25,5	7,9

4.3 Balansräkning

BALANSRÄKNING	Not	Delårsutfall		Utfall	Budget	Prognos
Belopp i miljoner kr (mnkr)		2022	2023	2022	2023	2023
TILLGÅNGAR						
<u>Anläggningstillgångar</u>						
Immateriella anläggningstillgångar	8	0,8	0,6	0,8	0,0	0,8
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader o tekniska anläggningar	9	2 019,9	2 217,6	2 038,7	2 366,1	2 377,0
Maskiner och inventarier	10	105,8	112,2	110,2	232,2	169,9
Pågående nyanläggningar	11	168,5	226,6	242,4	0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar	12	127,3	130,7	127,3	126,2	127,3
Summa anläggningstillgångar		2 422,3	2 687,7	2 519,4	2 724,5	2 675,0
<u>Omsättningstillgångar</u>						
Förråd		1,2	1,7	1,3	1,0	1,3
Exploateringsområden	13	8,5	8,5	8,5	8,0	8,5
Fordringar	14	298,8	314,4	301,9	220,0	301,9
Kortfristiga placeringar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank	15	201,1	130,2	217,8	143,4	95,3
S:a omsättningstillgångar		509,6	454,8	529,5	372,4	407,0
SUMMA TILLGÅNGAR		2 931,9	3 142,5	3 048,9	3 096,9	3 082,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	16	2 024,9	2 058,9	1 981,5	1 885,5	2 007,0
därav periodens resultat		161,9	77,4	118,4	17,6	25,5
I eget kapital ingår						
Naturvårdsfond		2,3	2,1	2,1	0,0	0,0
Resultatutjämningsreserv		93,5	93,5	93,5	93,5	93,5
Avsättningar						
Avsättning för pensioner och särskild löneskatt	17	34,7	34,8	33,9	37,7	37,7
Övriga avsättningar						
Summa avsättningar		34,7	34,8	33,9	37,7	37,7
Skulder						
Långfristiga skulder	18	412,3	576,1	476,7	590,8	676,7
Kortfristiga skulder	19	460,0	472,7	556,8	582,9	360,6
Summa skulder		872,3	1 048,8	1 033,5	1 173,7	1 037,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 931,9	3 142,5	3 048,9	3 096,9	3 082,0
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER						
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar (inkl. löneskatt)	20	623,6	632,8	612,7	620,3	620,0
-varav löneskatt		121,7	123,5	119,6	-	-
Övriga ansvarsförbindelser	21	1 472,7	1 415,6	1 471,1	1 530,0	1 415,6
SUMMA ANSVARFÖRBINDELSER		2 096,3	2 048,4	2 083,8	2 150,3	2 035,6

4.4 Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS	Not	Delårsutfall		Utfall	Budget	Prognos
		2022	2023	2022	2023	2023
Belopp i miljoner kr (mnkr)						
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Förändring av eget kapital (årets/periodens resultat)	16	136,8	77,4	118,4	17,6	25,5
<i>Justeringsposter:</i>						
Avskrivningar	8,9,10	67,5	77,1	109,8	101,5	101,5
Övrig förändring av anläggningstillgångar	8,9,10	-110,3	-9,9	-6,7	0,0	0,0
Avsättningar för pensioner	17	-1,1	0,9	-1,8	0,0	0,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		92,9	145,5	219,7	119,1	127,0
Förändring av rörelsekapital						
Ökn (-)/minskn (+) av förråd o varulager		-0,1	-0,4	-0,2	0,0	0,0
Ökn (-)/minskn (+) av exploateringsomr	13	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0
Ökn (-)/minskn (+) av kortfristiga fordringar	14	-70,5	-12,4	-73,7	0,0	0,0
Ökn (+)/minskn (-) av kortfristiga skulder	19	-145,1	-84,1	-57,3	0,0	50,0
Förändring av rörelsekapital		-215,0	-97,0	-130,5	0,0	50,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-122,1	48,5	89,2	119,1	177,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i materiella anläggningstillgångar	8,9,10,11	-149,4	-232,6	-285,1	-300,0	-499,5
Pågående projekt						
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	8,9,10	0,2	0,4	0,3	0,0	0,0
<i>Investering i finansiella anläggningstillgångar:</i>						
Förändring aktiekapital i kom. bolag+Västtrafik AB	12	-1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Inköp av andelar+kortfristiga finansiella placeringar	12	0,0	-3,4	-1,1	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-150,3	-235,6	-285,9	-300,0	-499,5
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Förändring av långfristiga skulder	18	181,8	99,5	100,0	220,0	200,0
Förändring av långfristiga fordringar	12	0,0	0,0	22,7	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		181,8	99,5	122,7	220,0	200,0
Årets/periodens kassaflöde		-90,6	-87,6	-74,0	39,1	-122,5
Likvida medel vid årets början	15	291,8	217,8	291,8	104,3	217,8
Likvida medel vid årets slut	15	201,2	130,2	217,8	143,4	95,3

4.5 Noter Marks kommun

Not 1	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Verksamhetens intäkter (mnkr)			
Försäljningsintäkter	15,5	25,5	19,7
Taxor och avgifter	112,6	169,9	119,1
Hyror och arrenden	31,4	47,3	32,9
Bidrag	129,1	188,7	100,0
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	27,1	48,8	24,9
Exploateringsintäkter	3,7	4,0	1,1
Realisationsvinster	0,2	0,3	0,4
Övriga intäkter	0,1	0,2	0,0
Summa verksamhetens intäkter	319,7	484,6	298,1

Not 2	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Verksamhetens kostnader (mnkr)			
Löner och sociala avgifter	1 100,6	1 707,9	1 157,3
Pensionskostnader	68,0	116,6	121,1
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	3,0	5,8	3,8
Bränsle, energi och vatten	25,0	39,8	29,0
Köp av huvudverksamhet	189,0	286,4	196,5
Lokal- och markhyror	51,9	65,6	47,1
Övriga tjänster	50,2	86,2	55,2
Lämnade bidrag	48,7	71,5	47,5
Realisationsförluster och utrangeringar	0,0	0,0	0,0
Övriga kostnader	160,5	281,6	168,2
Summa verksamhetens kostnader	1 696,9	2 661,4	1 825,7

Not 3	Kommunen		
	jan-aug 2022	2021	jan-aug 2023
Jämförelsestörande poster (mnkr)			
Verksamhetsintäkter	319,7	484,6	298,1
Bidrag för merkostnader pga covid-19	0,1	0,1	0,0
Ersättning för extra sjuklönekostnader	14,1	14,1	0,0
Summa jämförelsestörande poster	14,2	14,2	0,0
<i>Verksamhetens intäkter exkl jämförelsestörande poster</i>	<i>305,5</i>	<i>470,4</i>	<i>298,1</i>
Verksamhetskostnader	1 696,9	2 661,4	1 825,7
Ökade kostnader pga covid-19	0,0	0,0	0,0
Ökade sjuklönekostnader inkl PO	9,7	14,3	0,0
Summa jämförelsestörande poster	9,7	14,3	0,0
<i>Verksamhetens kostnader exkl jämförelsestörande poster</i>	<i>1 687,2</i>	<i>2 647,1</i>	<i>1 825,7</i>

Not 4	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Skatteintäkter (mnkr)			
Preliminär skattebetalning	1 121,0	1 681,5	1 184,8
Preliminär slutavräkning innevarande år	24,3	41,2	12,8
Slutavräkningsdifferens föregående år	12,5	11,1	7,5
Summa skatteintäkter	1 157,9	1 733,8	1 205,0
Avräkningsbelopp			
Preliminär slutavräkning, kronor per invånare	1 038	1 171	542
Slutavräkningsdifferens, kronor per invånare	359	319	212

Not 5	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Inkomst- och kostnadsutjämning mm (mnkr)			
Generella statsbidrag	4,1	9,6	27,0
Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	275,8	413,7	303,3
Regleringsavgift	64,7	97,0	55,0
Utjämningsbidrag för kostnadsutjämning	13,7	22,2	11,1
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0
Fastighetsavgift	61,7	90,0	62,4
Bidrag för LSS-utjämning	24,7	37,0	21,6
Summa inkomst- och kostnadsutjämning mm	444,7	669,5	480,4

Not 6	Kommunen		
Finansiella intäkter (mnkr)	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Ränta på likvida medel	0,9	2,2	2,3
Ränta på utlämnade lån till koncernbolagen	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter:			
Utdelningar	0,9	0,9	0,0
Dröjsmålsräntor på kundfakturor	0,4	0,5	0,1
Borgensavgifter	3,2	4,8	3,0
Vinster vid försäljning finansiella instrument	0,0	0,0	0,0
Värdeförändring (orealiserade vinster)	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella intäkter	5,5	8,4	5,5

Not 7	Kommunen		
Finansiella kostnader (mnkr)	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Kostnadsräntor	0,5	5,7	6,2
Ränta på pensionslöften	0,6	0,7	2,5
Förlust vid försäljning finansiella instrument	0,0	0,0	0,0
Värdeförändring (orealiserade förluster)	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader	0,3	0,3	0,0
Summa finansiella kostnader	1,4	6,7	8,7

Not 8	Kommunen		
Immateriella anläggningstillgångar (mnkr)	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Ingående bokfört värde	1,0	1,0	0,8
Årets förändringar:			
+ inköp	0,0	0,0	0,0
- avskrivningar	-0,2	-0,2	-0,2
Summa årets förändringar	-0,2	-0,2	-0,2
Utgående bokfört värde	0,8	0,8	0,6
Anskaffningsvärde	2,2	2,2	2,2
Ackumulerade avskrivningar	-1,4	-1,5	-1,6
Bokfört värde	0,8	0,8	0,6

Not 9	Kommunen		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar (mnkr)	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Ingående bokfört värde	2 033,7	2 033,7	2 038,7
Årets förändringar:			
+ inköp	36,8	89,0	238,5
- försäljningspris	-0,2	-0,3	-0,4
+ reavinst	0,2	0,3	0,4
- reaförlust	0,0	0,0	0,0
- avskrivningar	-50,5	-83,9	-59,4
- nedskrivningar/återföring av nedskrivning	0,0	-0,1	-0,1
+/- omklassificeringar	0,0	0,0	0,0
+/- övriga förändringar	0,0	0,0	0,0
Summa årets förändringar	-13,7	5,0	179,0
Utgående bokfört värde	2 020,0	2 038,7	2 217,7
Anskaffningsvärde	2 497,4	2 674,9	2 912,7
Ackumulerade avskrivningar	-440,6	-599,2	-658,1
Ackumulerade nedskrivningar och andra värdeförändringar	-36,8	-36,9	-37,0
Bokfört värde	2 020,0	2 038,7	2 217,6

Not 10	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Maskiner och inventarier (mnkr)			
Ingående bokfört värde	115,5	115,5	110,2
Årets förändringar:			
+ inköp	4,2	13,9	9,9
- försäljningspris	0,0	0,0	0,0
+ reavinest	0,0	0,0	0,0
- reaförlust	0,0	0,0	0,0
- avskrivningar	-16,8	-25,2	-17,5
- nedskrivningar/återföring av nedskrivning	0,0	-0,4	0,0
+/- omklassificeringar	0,0	0,0	0,0
+/- övriga förändringar	2,8	6,4	9,6
Summa årets förändringar	-9,8	-5,3	2,0
Utgående bokfört värde	105,7	110,2	112,2
Anskaffningsvärde	435,5	447,5	461,0
Ackumulerade avskrivningar	-346,1	-353,3	-364,0
Ackumulerade nedskrivningar och andra värdeförändringar	16,4	16,0	15,2
Bokfört värde	105,8	110,2	112,2

Not 11	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Pågående projekt (mnkr)			
Ingående bokfört värde	60,1	60,1	242,4
Under året nedlagda utgifter	108,4	182,2	164,2
Under året överfört till mark, byggnader och tekniska anläggningar	0,0	0,0	-179,9
Utgående bokfört värde	168,5	242,4	226,7

Not 12	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Finansiella anläggningstillgångar (mnkr)			
Aktier och andelar			
Spinnerskan i Mark AB	95,0	95,0	95,0
Kommuninvest ek förening	30,1	30,1	33,5
SÄRF Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund	2,1	2,1	2,1
Övriga andelar	0,1	0,1	0,1
Summa aktier och andelar	127,3	127,3	130,7
Långfristiga fordringar			
Förlagslån Kommuninvest	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,0	0,0	0,0
Summa långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella anläggningstillgångar	127,3	127,3	130,7

Not 13	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Exploateringsområden (mnkr)			
Verksamhetsområden	4,4	4,4	4,8
Bostadsområden	4,1	4,1	3,7
Summa exploateringsområden	8,5	8,5	8,5

Not 14	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Fordringar (mnkr)			
Kundfordringar	30,4	19,4	30,8
Fordringar hos anställda	0,3	0,1	0,2
Statsbidragsfordringar	83,5	86,4	89,1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	170,9	166,4	174,6
Ingående mervärdeskatt	10,6	25,6	15,7
AVräkning avfall	0,0	1,6	0,0
Avräkning med kommunala bolag	0,0	0,0	0,0
Avräkning med stiftelser	0,1	0,0	0,2
Övriga kortfristiga fordringar	3,1	2,3	3,7
Summa fordringar	298,8	301,9	314,3

Not 15	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Kassa och bank (mnkr)			
Handkassa	0,1	0,2	0,1
Bank	201,0	217,6	130,1
Summa kassa och bank	201,1	217,8	130,2

Not 16	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Eget kapital (mnkr)			
Resultatutjämningsreserv, Naturvårdsfond	95,8	95,6	95,6
Övrigt eget kapital	1 767,3	1 767,5	1 885,9
Årets resultat	161,9	118,4	77,4
Summa eget kapital	2 025,0	1 981,5	2 058,9

Not 17	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Avsättning för pensioner (mnkr)			
Ingående avsättning	35,8	35,8	33,9
Nya förpliktelser under året	-0,9	0,6	0,7
varav:			
- Nyintjänad pension	0,0	-0,2	0,0
- Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	0,7	0,0
- Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0
- Pension till efterlevande	0,0	0,0	0,0
- Övrig post	-0,9	0,1	0,7
Årets utbetalningar	0,0	-2,1	0,0
Förändring av löneskatt	-0,2	-0,4	0,2
Summa avsättning för pensioner	34,7	33,9	34,8
Specifikation			
Särskild avtals-/ålderspension	0,0	2,9	0,0
Förmånsbestämd/kompl pension	0,0	11,7	0,0
Ålderspension	0,0	9,7	0,0
Pension till efterlevande	27,9	3,0	28,0
Summa pensioner	27,9	27,3	28,0
Löneskatt	6,8	6,6	6,8
Summa avsatt till pensioner	34,7	33,9	34,8
- därav pensioner till förtroendevalda	-	10,6	-
Antal visstidsförordnanden			
Politiker	1	1	1
Tjänstemän	0	0	0

Not 18	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Långfristiga skulder (mnkr)			
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	150,0	200,0	300,0
Finansiell leasing	132,3	123,8	122,1
Förutbetalda intäkter anslutningsavgifter	113,7	120,8	121,5
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	15,9	31,7	32,2
Övriga skulder parkeringsköp	0,4	0,4	0,3
Summa långfristiga skulder	412,3	476,7	576,1
Kapitalbindning långfristig upplåning			
' - förfalldatum inom 1 år	0,0	0,0	0,0
' - förfalldatum om 1 - 5 år	150,0	200,0	250,0
' - förfalldatum efter 5 år	0,0	0,0	50,0
Summa	150,0	200,0	300,0
Räntebindning långfristig upplåning			
' - förfalldatum inom 1 år	0,0	0,0	0,0
' - förfalldatum om 1 - 5 år	150,0	200,0	250,0
' - förfalldatum efter 5 år	0,0	0,0	50,0
Summa	150,0	200,0	300,0
Genomsnittliga räntebindningstid	3,2 år	3,2 år	3,4 år
Genomsnittlig räntenivå, %	1,09%	1,66%	1,99%

Not 19	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Kortfristiga skulder (mnkr)			
Kortfristig upplåning	0,0	0,0	0,0
Avräkning vatten och avlopp	0,0	0,0	0,0
Avräkning avfallshantering	0,0	0,0	0,0
Leasingskuld	17,2	18,4	19,3
Avräkning med kommunala bolag	73,4	80,2	40,6
Leverantörsskulder	79,6	157,2	121,5
Moms och särskild punktskatt	5,4	0,5	4,6
Socialkontorets avräkningskonton	0,3	0,3	0,3
Övriga genomgångs- och avräkningskonton	0,9	4,0	1,8
Personalens källskatt och diverse avdrag	61,9	58,8	65,6
Semester- och övertidsskuld	73,9	107,3	61,7
Netto av periodiseringsposter 1516/2516	11,0	1,2	8,1
Skuld till VA-abonnenter	6,8	0,4	-8,4
Skuld till avfallsabonnenter	0,2	0,0	0,0
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	129,4	128,5	157,5
Summa kortfristiga skulder	460,0	556,8	472,6

Not 20	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar (mnkr)			
Ingående ansvarsförbindelse	509,0	509,0	493,1
Årets förändringar:			
Aktualisering	0,0	0,0	0,0
Övrig nyintjänad pension	0,0	-0,3	0,0
Ränteuppräknig	0,0	0,0	0,0
Basbeloppsuppräknig	0,0	14,4	0,0
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0
Övrig post	-7,1	1,6	16,2
Årets utbetalningar	0,0	-31,6	0,0
Summa pensionsförpliktelser	501,9	493,1	509,3
Löneskatt	121,7	119,6	123,5
Utgående ansvarsförbindelse	623,6	612,7	632,8

Not 21	Kommunen		
	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Övriga ansvarsförbindelser (mnkr)			
Borgensförpliktelser mot kommunens företag:			
-Marks Bostads AB	1 007,0	1 007,0	977,0
-Marks Fastighets AB	6,5	6,5	6,0
-Marks Energi AB	245,0	245,0	220,0
-Spinnerskan i Mark AB	204,0	204,0	204,0
S:a borgensförpliktelser mot kommunens företag	1 462,5	1 462,5	1 407,0
Borgens- och förlustansvar för egnahem och småhus			
med bostadsrätt	0,1	0,0	0,0
Ställda panter			
Övriga förpliktelser:			
-Bostadshus	0,0	0,0	0,0
-Idrotts- och ungdomsföreningar	0,0	0,5	0,5
-Fiberföreningar	7,6	5,6	5,6
- Örestens flygklubb	2,5	2,5	2,5
Summa övriga förpliktelser	10,1	8,6	8,6
Summa övriga ansvarsförbindelser	1 472,7	1 471,1	1 415,6

De redovisade beloppen avser aktuell låneskuld för de lån som kommunen gått i borgen för.

Marks kommun har i juli 1999 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2023-06-30 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Marks kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-06-30 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 598,0 miljarder kronor och totala tillgångar till 587,7 miljarder kronor. Marks kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 103,1 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 055,7 miljoner kronor.

Not 22	Kommunen		
Leasingavgifter	jan-aug 2022	2022	jan-aug 2023
Operationell leasing			
<i>Lös egendom (IT-utrustning, moduler etc.)</i>			
Inom 1 år	11,7	11,8	10,8
Senare än 1 år men inom 5 år	8,2	8,4	5,5
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0
Minimileaseavgifter	19,9	20,2	16,3
<i>Fast egendom (hyresavgifter fastigheter)</i>			
Inom 1 år	40,1	43,9	43,9
Senare än 1 år men inom 5 år	102,0	112,6	112,6
Senare än 5 år	18,0	12,2	12,2
Minimileaseavgifter	160,1	168,7	168,7
Minimileaseavgifter, totalt operationell leasing	180,0	188,9	185,0
Finansiell leasing			
<i>Lös egendom (fordon)</i>			
Totala minimileaseavgifter	17,4	19,2	25,4
Framtida finansiella kostnader	-0,2	-0,4	-1,1
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	17,2	18,8	24,3
Minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	8,3	9,0	9,7
Senare än 1 år men inom 5 år	8,9	9,8	14,6
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0
Minimileaseavgifter	17,2	18,8	24,3
<i>Fast egendom (fastigheter)</i>			
Totala minimileaseavgifter	156,6	143,9	135,4
Framtida finansiella kostnader	-24,2	-20,5	-18,2
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	132,4	123,4	117,2
Minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:			
Inom 1 år	9,0	9,4	9,6
Senare än 1 år men inom 5 år	39,7	39,0	37,1
Senare än 5 år	83,7	75,0	70,4
Minimileaseavgifter	132,4	123,4	117,1
Minimileaseavgifter, totalt finansiell leasing	149,6	142,2	141,4

4.6 Driftredovisning

Kommunens driftredovisning innehåller årets resultatpåverkande intäkter och kostnader vilka nedan redovisas som en nettointäkt (+) eller nettokostnad (-). En skillnad mot kommunens resultaträkning är att driftredovisningen innehåller interna poster (affärshändelser mellan kommunens nämnder) medan resultaträkningen enbart innehåller transaktioner med externa motparter. Det är därför driftredovisningen med fördel redovisas netto.

Belopp i miljoner kronor	Delårsutfall augusti		Utfall	Budget ink tillägg	Prognos	Budget-avvikelse
	2022	2023				
Fullmäktige, partistöd och revision	-2,9	-3,5	-4,9	-6,0	-6,0	0,0
Kommunstyrelsen	-113,9	-124,6	-176,0	-188,9	-195,0	-6,1
Barn- och utbildningsnämnden	-626,5	-692,9	-966,0	-1 009,8	-1 032,8	-23,0
Kultur- och fritidsnämnden	-55,7	-62,9	-83,5	-87,6	-93,1	-5,5
Bygg- och miljönämnden	-7,9	-14,5	-17,6	-17,1	-20,4	-3,3
Socialnämnden	-268,3	-291,7	-410,1	-426,8	-424,3	2,5
Omsorgsnämnden	-362,3	-385,0	-539,4	-565,9	-560,9	5,0
Teknik- och servicenämnden	-40,3	-44,4	-62,0	-58,8	-63,8	-5,0
Valnämnden	-0,8	-0,2	-2,5	-0,5	-0,5	0,0
Överförmyndarnämnden	-3,6	0,0	-5,7	0,0	0,0	0,0
Summa nämnder	-1 482,3	-1 619,8	-2 267,7	-2 361,4	-2 396,8	-35,4
Pensioner	-20,1	-48,2	-46,0	-49,1	-79,1	-30,0
VA-verksamheten skattefinansiering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ram för lokalkostnader	0,0	0,0	0,0	-7,0	-5,8	1,2
Rivning Lyckeskolan	-1,1	-4,1	-6,6	0,0	-6,0	-6,0
Bästa barnkommun	0,0	0,0	-1,3	-2,5	-2,5	0,0
KS medel för särskilda lönesatsningar	0,0	0,0	0,0	-4,1	-4,1	0,0
Kommundirektörens utvecklingsmedel	0,0	0,0	0,0	-1,0	0,0	1,0
Behov- och verksamhetsförändringar	0,0	0,0	0,0	-3,0	-2,0	1,0
Kommunreserven	0,0	0,0	-1,1	-9,0	-2,0	7,0
Övriga verksamhetsposter	58,8	67,4	36,1	29,4	33,1	3,7
Gemensamma verksamheter	37,6	15,1	-18,9	-46,3	-68,4	-22,1
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 444,7	-1 604,7	-2 286,6	-2 407,7	-2 465,2	-57,5

Förändringar i organisationen har skett mellan 2022 och 2023. Tidigare plan- och byggnadsnämnden och miljönämnden har slagits ihop till 2023 och redovisas nu under bygg- och miljönämnden.

Överförmyndarnämnden är fr.o.m. 2023 en del av kommunstyrelsen varpå utfall saknas i tabellen ovan.

Årets budget

Budgeten för 2023 fastställdes av kommunfullmäktige i december 2022 därefter gjordes justeringar i samband aprilrapportens beslut i juni 2023. Budgeterat resultat är 17,6 mnkr. Där verksamhetens nettokostnader är planerade till 2 407,7 mnkr och finansiering med skatter, utjämning och finansiella poster ger 2 425,3 mnkr. I samband med beslut om aprilrapporten uppmanade kommunfullmäktige samtliga nämnder till allmän återhållsamhet och till att göra åtgärder för att förbättra kommunens ekonomiska resultat. Barn- och utbildningsnämnden, kommunstyrelsen, omsorgsnämnden och socialnämnden uppmanades särskilt att förbättra sin ekonomiska prognos med motsvarande 1 procent av beräknade nettokostnader. Teknik- och servicenämnden uppmanades att förbättra prognosen motsvarande 1 procent av bruttokostnaderna (4 mnkr) för nämndens skattefinansierade verksamhet. Åtgärder med lägst påverkan för kommuninvånarna prioriteras i först hand. Kultur- och fritidsnämnden har fått tillåtelse att gå med underskott år 2023 avseende badhuset Kaskad med upp till 2,5 mnkr.

Verksamhetens nettokostnader januari-augusti

Nettokostnaderna har ökat med 160 mnkr/11,1 procent jämfört med delårsutfallet 2022, varav nämnderna står för en ökning med 138 mnkr/9,3 procent. Inflationen och de prisökningar som det medfört har en mycket stor påverkan på alla nämnders kostnader för varor och tjänster. Pensionskostnaderna räknas upp utifrån hur hög inflationen är. För nämnderna ger det en kostnad genom ett ökat personalomkostnadspålägg, vilket motsvarar 31 mnkr av kostnadsökningen för perioden, samt för kommunens gemensamma verksamheter ger det ökade pensionskostnader i perioden med 28 mnkr. Övriga kostnadsökningar är den årliga lönerrevisionen som gett en genomsnittlig ökning med ca 3 procent och 41 mnkr samt övriga kostnader för tjänster och varor med ca 5,5 procent/50 mnkr. Kommunens samlade intäkter, exkl. skatteintäkter och utjämning, är ungefär i samma storlek som föregående år eller något lägre.

Prognos för 2023

Sammanlagt ger driftredovisningen en beräknad nettokostnad om 2 465,2 mnkr vilket överstiger budget med 57,5 mnkr. Av underskottet står nämndernas prognoser för 35,4 mnkr och gemensamma verksamheter för 22,1 mnkr.

Nämndernas beräknade nettokostnader innebär en ökning med 129,1 mnkr/5,7 procent, jämfört med år 2022. Följande är en sammanfattning från nämndernas rapporter kring den ekonomiska prognosen:

Kommunstyrelsen beräknas gå med underskott om 6,1 mnkr. Verksamheten har sedan aprilrapporten vidtagit åtgärder motsvarande 2 mnkr genom allmän återhållsamhet och genom att inte utnyttja årets utvecklingsmedel. I kommunstyrelsen ingår från 2023 även överförmyndarverksamheten.

Barn- och utbildningsnämnden rapporterar ett underskott om 23,0 mnkr, vilket innebär en försämring med 2,0 mnkr jämfört med aprilrapporteringen. Vid årets början konstaterades att verksamheten behövde anpassas motsvarande 27 mnkr för att inrymmas inom tilldelad budgetram. En anpassningsplan är framtagen. Anpassningsarbetet har gett viss effekt på ekonomin men samtidigt har ett par förändringar ökat underskottet, detta är inköp av datorer utifrån kommunens avtal kring att köpa istället för att leasa samt ökade engångskostnader i samband med förändring av förvaltningens organisation. Inflationen har satt verksamheten i ett läge som ställer krav inom alla delar av verksamheten och förskole- och skolenheter har inte råd med samma bemanning som tidigare. För att komma i ekonomisk balans krävs fler åtgärder. För att få en kvalitativ, likvärdig verksamhet på sikt krävs strukturella förändringar som möjliggör mer effektiva skolenheter med en god kvalitet för barn och elever samt en bra arbetsmiljö för personalen.

Kultur- och fritidsnämndens prognos visar på ett underskott om 5,5 mnkr. Det innebär ett sämre läge än i aprilrapporten med 3 mnkr. De ökade kostnaderna härleds framför allt till badhuset Kaskad. Dessutom har lägre intäkter för uthyrning av lokaler samt ökade kostnader för drift av badplatser och fritidsanläggningar bidragit till ett underskott. Arbete med anpassningar och omställning pågår för att finna både kortsiktiga och mer långsiktiga förslag.

Bygg- och miljönämnden beräknar att nettokostnaderna kommer överstiga tilldelad ram med 3,3 mnkr. Nämnden har tagit fram en handlingsplan med kostnadsbesparande åtgärder för att minimera underskottet men ser det inte möjligt att finna ytterligare kostnadsposter som går att påverka. Åtgärder för att öka intäkterna är vidtagna, men verksamheten påverkas samtidigt av konjunkturen och det ekonomiska läget i landet som gett en kraftig minskning av bygglovsärenden. Plan- och byggnadsnämnd och miljönämnd har en gemensam nämnd från 2023.

Socialnämnden rapporterar ett överskott om 2,5 mnkr men beskriver samtidigt svårigheter att få en budget i balans och att kunna leverera ett överskott. Tydliga kostnadsökningar beskrivs inom funktionsstöd som en följd av en ökad vårdtyngd på särskilda boenden. Även andra delar av verksamheten bär ökade kostnader för exempelvis förbrukningsmaterial, drivmedel och IT. Verksamheterna arbetar aktivt med att vidta åtgärder, som exempelvis minskade inköp, restriktivitet vid anställningar och ytterligare åtgärder inom verksamheten funktionsstöd.

Omsorgsnämnden arbetar utifrån kommunfullmäktiges uppmaning att generera ett överskott motsvarande 5 mnkr. Prognosen förutsätter att bemanningen på vård- och omsorgsboenden följer tilldelade resurser utifrån vårdtyngd, att effektivitetsmått för hemtjänsten uppnås, en minskning av inhyrda sjuksköterskor från bemanningsföretag och minskade kostnader för inköp m.m.

Teknik- och servicenämndens helårsprognos överskrider årets budget med totalt 5,0 mnkr. I april rapporterades ett underskott om 17,9 mnkr. Avvikelsen är störst inom den internfinansierade verksamheten för kost och städ. De senaste åren finns stora kostnadsökningar avseende el, material, hyror, livsmedel och kapitalkostnader som alla är svåra att inrymma inom årets budget. Sedan april har prognosen förbättrats genom bl.a. lägre kostnad för energi och ersättningslokaler samt något högre elstöd än väntat. Enligt kommunfullmäktiges beslut i juni omfördelades en engångsbudget avseende år 2023 om 10,1 mnkr till nämnder som köper interna tjänster avseende lokaler, kost och städ. Det har gett nämnden tillåtelse att debitera ett tillägg med motsvarande belopp och därmed förbättrat årets prognos jämfört med aprilrapporten. Då detta var en ettårig tilläggsbudget innebär det behov av större anpassningar av verksamheten för följande år där alla berörda nämnder och förvaltningar behöver hjälpas åt för att tillsammans hitta åtgärder som minskar kostnadsnivåerna för de interna tjänsterna teknik- och servicenämnden tillhandahåller.

Gemensamma verksamheter innefattar intäkter och kostnader som redovisas utanför nämnderna. Här ingår bland annat pensioner, kommunreserv, ram för lokalkostnader, rivningskostnader och förändring av semesterlöneskulden. Sammanlagt prognostiseras posterna till ett underskott mot budget om 22 mnkr, där pensionskostnader är den största avvikelsen men även rivningskostnader för Lyckeskolan och andra objekt bidrar till ett underskott.

4.7 Investeringsredovisning

Kommunens investeringsredovisning belastar inte resultatet direkt utan som avskrivningar/värdeminskningsavdrag över investeringens nyttjandeperiod.

Investeringsredovisning per nämnd	Budget ink tillägg	Utfall jan-augusti	Prognos	Avvikelse
Belopp i mnkr	2023	2023	2023	2023
Kommunstyrelsen	10,0	3,4	10,0	0,0
Barn- och utbildningsnämnden	8,0	1,1	3,0	5,7
Kultur- och fritidsnämnden	4,0	1,5	3,6	0,4
Socialnämnden	1,3	0,1	1,3	0,0
Omsorgsnämnden	1,7	1,2	1,7	0,0
Summa:	25,0	7,3	19,6	6,1
Teknik- och servicenämnden:				
Skattefinansierad del:				
Lokaler	231,5	148,9	329,9	-98,4
Gator, parker och GC-vägar	29,0	8,9	29,8	-0,8
Summa TSN skattefinansierad del	260,5	157,8	359,7	-99,2
Taxefinansierad del:				
Vatten och avlopp	167,7	64,5	115,7	51,0
- varav VA exklusive överföringsledningar	153,3	62,3	107,6	44,7
- varav överföringsledningsprojekt	14,4	2,2	8,1	6,3
Avfallshantering	4,0	2,9	4,5	-0,5
Summa taxefinansierad del	171,7	67,4	120,2	50,5
S:a teknik- och servicenämnden	432,2	225,2	479,9	-48,7
Investeringar totalt	457,2	232,5	499,5	-42,6
varav skattefinansierad del	285,5	165,1	379,3	-93,1

Årets investeringsbudget var i kommunfullmäktiges budget beslut 306,2 mnkr vilket tillsammans med ombudgetering från 2022 summerar årets investeringsbudget till 457,2 mnkr.

Investeringsutfallet efter årets första åtta månader uppgår till 232,6 mnkr. Motsvarande period föregående år var investeringsutgiften 149,4 mnkr. Årets investeringsutfall skiljer sig främst åt från föregående år avseende investeringar i vatten- och avloppsanläggningar (VA) och ledningar som i år är 32,2 mnkr högre än utfallet per augusti föregående år.

Prognosen uppgår till drygt 499,5 mnkr vilket avviker med 40,8 mnkr från **årets budget** som uppgår till 446,2 mnkr efter ombudgetering och utökning av ramar. Störst beloppsmässig avvikelse prognostiseras för investeringar inom VA-verksamheten och lokaler.

I internservice investeringsbudget ingår även årets enskilt största investeringsprojektet i den skattefinansierade verksamheten.

För **lokaler** finns en budget inklusive ombudgeteringar och prognosen visar en avvikelse om 98,4 mnkr. Största avvikelserna består av utgifter för projektet ny skola i Skene, där årets prognosticerade utgifter är 200 mnkr. Projektets budget ligger år 2024, men där nybyggnationen påbörjats 2023. I flertalet projekts förväntade utgifter skjutas framåt i tiden och belastar år 2024. Projekten ny- och ombyggnation för förskola och skola i Björketorp och Ubbhult beräkna generera ett överskott mot årets budget med 80 mnkr. Projektering pågår och utgifterna förväntas nå upp till årets budget, vilket väger upp budgeteringen av nya skolan i Skene. eftersom projekten förväntas och största förändringen från april avser projektet *Nytt korttidsboende för barn*, där lokaler på annan plats utreds.

Årets investeringsbudget för **gator, parker och GC-vägar** beräknas framförallt användas till beläggningsarbeten 16 mnkr, ombyggnation av Gästgivaregatan i Skene 3,5 och en gång- och cykelbro i Haby 1,5 mnkr.

Investeringar inom **Vatten- och avloppsförsörjning**, överföringsledningar och avloppsreningsverk, väntas visa överskott mot budget. Det finns osäkerheter kring ombyggnation av reningsverk och även kostnaden för renoveringar av vattenledningar väntas lägre än budget 2024.

Övriga nämnder som främst har investeringsbudget till inventarier. Prognosen visar ett överskott om 6,1 mnkr och härrör framflyttade byggprojekt som får följd effekter på investeringar i inredning. Av kommunstyrelsens utfall och prognos avser 0,5 mnkr investeringar i inredning hos bygg och miljönämnden.

I teknik- och servicenämndens delårsrapport finns detaljerad investeringsredovisning på projektnivå.

4.8 Uppföljning av vatten- och avloppsförsörjningsverksamheten

Resultaträkning VA	Utfall 2022	Utfall 31/8 2022	Utfall 31/8 2023	Prognos 2023	Budget 2023	Avvikelse
Totala Intäkter	78,8	51,9	53,3	83,0	81,3	1,7
Varav						
Taxeintäkter	70,4	45,7	47,0	72,1	73,1	-1,0
Industriavloppsavgifter	3,4	2,7	2,3	3,2	3,2	0,0
Slamavgifter	1,8	1,3	1,4	1,7	1,7	0,0
Lakvatten	0,6	0,4	0,8	0,8	0,8	0,0
Bidrag	0,1	0,1	0,0	2,7	0,0	2,7
Periodiserade anläggningsavgifter	1,6	1,1	1,2	1,7	1,7	0,0
Övriga intäkter	0,9	0,6	0,6	0,8	0,8	0,0
Totala Kostnader	-84,1	-50,7	-62,1	-93,0	-92,1	-0,9
Varav						
Personalkostnader	-15,4	-9,6	-11,1	-17,7	-18,0	0,3
Entreprenader m.m.	-13,2	-6,5	-11,2	-18,9	-16,5	-2,4
Elkostnader	-9,1	-6,4	-7,0	-10,1	-9,2	-0,9
Övriga kostnader	-20,3	-10,9	-13,8	-17,3	-17,7	0,4
OH-kostnader	-3,5	-2,3	-2,3	-3,9	-3,6	-0,3
Avskrivning VA-anläggningar	-11,4	-7,5	-8,1	-12,3	-13,8	1,5
Avskrivning Överföringsledningar	-5,8	-3,8	-3,9	-5,8	-5,8	0,0
Ränta VA-anläggningar	-3,1	-2,1	-2,7	-3,6	-4,1	0,5
Ränta Överföringsledningar	-2,3	-1,6	-2,0	-3,4	-3,4	0,0
Resultat	-5,3	1,2	-8,8	-10,0	-10,8	0,8
Skattetillskott VA	0	0	0	0	0	0
Resultat efter Skattetillskott VA	-5,3	1,2	-8,8	-10,0	-10,8	0,8
Balanserade resultatmedel före årets resultat	5,6	5,6	0,4	0,4	0,4	0
Balanserade resultatmedel efter årets resultat	0,4	6,8	-8,4	-9,6	-10,4	0
Överuttag abonnentintäkter	-5,3	1,2	-8,8	-10,0	-10,8	0

VA-verksamhetens prognos för 2023 visar ett underskott om -10,0 mnkr. Budgeterat underskott är -10,8 mnkr, verksamheten bedöms alltså visa ett mindre överskott mot budget med 0,8 mnkr.

Taxeintäkterna minskar något jämfört med budget trots att VA-taxan höjdes med 5,0 procent till 2023. Orsaken är lägre vattenförbrukning hos kunderna. Lägre taxeintäkter kompenseras av ett elstöd om 2,7 mnkr som förbättrar resultatet i prognosen. Kostnaderna beräknas bli 0,9 mnkr högre än budget, framför allt avser det kostnader för underhåll och reparationer och till viss del även elkostnader.

Vid ingången av året fanns ett ackumulerat överskott på 0,4 mnkr som kommer att minska till -9,6 mnkr om prognosen blir enligt ovan. Utan beslut om skattefinansiering blir konsekvensen att taxekollektivet ska återställa underskottet, normalt sett inom tre år.

4.9 Sammanställd redovisning

Resultat- och balansräkning nedan avser Marks kommunkoncern, vilken består av Marks kommun och kommunens helägda bolagskoncern benämnd Spinnerskankoncernen. Spinnerskankoncernen i sin tur består av moderbolaget Spinnerskan i Mark AB samt de tre dotterbolagen Marks Bostads AB, Marks Energi AB och Marks Fastighets AB. Marks Bostads AB har i sin tur förvärvat Viskastrand AB som nu ingår som helägt dotterbolag till bostadsbolaget.

Resultaträkning, kommunkoncernen

Belopp i mnkr	Delår 2022	Delår 2023	Utfall 2022	Prognos 2023
Verksamhetens intäkter	503,9	490,4	767,0	779,0
Verksamhetens kostnader	-1 798,3	-1 944,3	-2 843,6	-3 050,0
Avskrivningar	-113,2	-118,9	-172,4	-165,8
Verksamhetens nettokostnader	-1 407,6	-1 572,8	-2 249,0	-2 436,8
Skatteintäkter	1 157,9	1 205,0	1 733,8	1 803,8
Uljämning	444,7	480,3	669,5	693,7
Verksamhetens resultat	195,0	112,5	154,3	60,7
Finansiella intäkter	2,4	2,8	3,9	3,0
Finansiella kostnader	-9,9	-21,2	-17,3	-34,0
Resultat efter finansiella poster	187,5	94,1	140,8	29,7
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	187,5	94,1	140,8	29,7

Balansräkning, kommunkoncernen

BALANSRÄKNING	Delårsutfall		Utfall	Prognos
	2022	2023	2022	2023
Belopp i mnkr				
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	2,2	1,9	2,2	2,1
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	3 531,8	3 739,1	3 594,0	3 946,9
Maskiner och inventarier	113,0	120,3	117,4	178,4
Pågående nyanläggningar	224,6	283,0	272,3	24,1
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	39,6	42,4	39,5	38,9
Summa anläggningstillgångar	3 911,2	4 186,7	4 025,4	4 190,4
Omsättningstillgångar				
Förråd	9,2	17,8	13,5	8,5
Exploateringsområden	8,5	8,5	8,4	8,5
Fordringar	310,1	339,7	320,6	321,1
Kortsiktiga placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank	201,7	130,8	218,4	95,9
Summa omsättningstillgångar	529,5	496,8	560,9	434,0
SUMMA TILLGÅNGAR	4 440,7	4 683,5	4 586,3	4 624,4
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	2 143,6	2 189,2	2 095,1	2 124,8
varav årets resultat	187,5	94,1	140,8	29,7
Avsättningar				
Avsättning för pensioner och särskild löneskatt	34,7	34,8	33,9	37,7
Övriga avsättningar	45,0	50,3	50,3	52,8
Summa avsättningar	79,7	85,1	84,2	90,5
Skulder				
Långfristiga skulder	1 774,0	1 914,8	1 864,0	2 017,8
Kortfristiga skulder	443,4	494,4	543,0	391,3
Summa skulder	2 217,4	2 409,2	2 407,0	2 409,1
Summa avsättningar och skulder	2 297,1	2 494,3	2 491,2	2 499,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	4 440,7	4 683,5	4 586,3	4 624,4

5 Övrigt

5.1 Verksamhetsberättelse

Nämnders och styrelser delårsrapporter (verksamhetsberättelser) finns att läsa på www.mark.se.

5.2 Utlåtande över delårsrapporten

Valda revisorer ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål i den ekonomiska förvaltningen som kommunfullmäktige beslutat om i årsbudgeten och i flerårsplanen.

Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till kommunfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas av kommunfullmäktige.